

Vlaams
Parlement

vergadering **5**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 10 oktober 2012

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
BOODSCHAPPEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUALITEITSDEBAT over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied	5
Moties	28
ACTUELE VRAAG van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de toename van de verwijlintresten van de Vlaamse overheid	28
ACTUELE VRAAG van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het mogelijk in strijd zijn van ‘Wonen in eigen streek’ met het Europese recht	
ACTUELE VRAAG van de heer Mark Demesmaeker tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de voorbereidende stappen om het betaalbaar wonen in eigen streek blijvend mogelijk te maken	31
ACTUELE VRAAG van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de daling van de investeringen voor hernieuwbare energie	
ACTUELE VRAAG van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over een stabiel investeringsklimaat voor groene stroom	36
ACTUELE VRAAG van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de terugval in de markt van de hypothecaire kredieten en de gevolgen hiervan voor de private huurmarkt	39
ACTUELE VRAAG van de heer Wim Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de kritiek van een OESO-onderwijsexpert op het uitstellen van de studiekeuze tot 14 jaar	42
ACTUELE VRAAG van de heer Chokri Mahassine tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de betrokkenheid van de minister bij de federale besluitvorming inzake de verlaging van de leeftijd voor de GAS-boetes	45
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	49
MOTIE van de heren Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj en Marino Keulen tot besluit van het op 10 oktober 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied	
– 1742 (2012-2013) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	49

MOTIE van de heren Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem, de dames Katleen Martens en Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt en de heer Christian Verougstraete tot besluit van het op 10 oktober 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied – 1743 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	50
MOTIE van de heren Ivan Sabbe en Peter Reekmans en mevrouw Patricia De Waele tot besluit van het op 10 oktober 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied – 1744 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	50
MOTIE van de heren Wilfried Vandaele en Jan Verfaillie, mevrouw Tine Eerlingen, de heren Lode Ceyskens, Bart Van Malderen en Bart Martens en mevrouw Tinne Rombouts tot besluit van het op 10 oktober 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied – 1745 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	50
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	51
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	54
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	54

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Jan Durnez, Peter Gysbrechts, Chris Janssens, Jan Penris, Johan Sauwens, Mercedes Van Volcem, Veli Yüksel: ambtsverplichtingen;

Cindy Franssen: familieverbindingen;

Sonja Claes, Philippe De Coene, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Marleen Van den Eynde: gezondheidsredenen.

■

BOODSCHAPPEN

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 9 oktober 2012 deelt de voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers mee dat de Kamer ter vergadering van die dag voor wettig en voltallig verklaard is.

Bij brief van 9 oktober 2012 deelt de voorzitter van de Senaat mee dat de Senaat zich ter vergadering van die dag heeft geconstitueerd.

■

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St. VI. Parl. 2012-13, nr. 60/3*)

■

ACTUALITEITSDEBAT over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied.

Het debat is geopend.

De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, minister, collega's, het was afgelopen maandag toch wel eventjes schrikken. Ik was maandag jarig. (*Applaus*)

Ik heb de gewoonte mijn verjaardag goed door te brengen. Ik bereikte een symbolische kaap van intelligentie: ik werd 40. (*Opmerkingen*)

Je kunt met leukere berichten ontwakken. Minister, het was even schrikken met de krantentitel 'Afgelegen wonen moet duurder worden'. Minister, u staat dan nog lachend op de foto.

Mocht ik in uw plaats zijn, minister, en ik deed als minister van Ruimtelijke Ordening dergelijke uitspraken, ik zou niet lachend op de foto staan. De titel is allesbehalve om mee te lachen.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Verfaillie, ik ben er zeker van dat u weet dat titels niet door de ministers noch door de volksvertegenwoordigers worden gekozen, maar door de hoofdredacteurs. Ik veronderstel dat u dat weet. Voor alle duidelijkheid: ik lach ook niet met die titel. Ik denk dat het interview inhoudelijk redelijk goed was. Maar het feit dat ik op de foto lach, heeft niets te maken met het feit dat de titel die erboven staat de lading niet dekt.

De heer Jan Verfaillie: Zelfs als ik het artikel lees, minister, kijk ik nog zuur.

Minister, de regering en elke minister moeten de mensen verbinden. Dat is een van de uitgangspunten van CD&V: hoe kunnen we mensen zoveel mogelijk verbinden? Uw visie, als N-VA-minister, is blijkbaar helemaal tegenovergesteld: u gaat uit van de visie hoe u mensen kunt verdelen en in de mate van het mogelijke tegen elkaar opzetten. (*Rumoer bij de N-VA*)

Uw slogan bij de verkiezingen is heel duidelijk: 'De verandering begint in uw gemeente'. Inderdaad, minister, de verandering begint in uw gemeente, maar dan vooral in de gemeenten in het buitengebied. Dat zal een gemeente worden met minder voorzieningen, met hogere lasten en met hogere belastingen.

Ik vind het dan ook zeer erg dat een minister erin slaagt in een krantenartikel aan de miljoenen Vlamingen die in het buitengebied wonen, aan te kondigen dat ze geconfronteerd zullen worden met hogere belastingen, dat ze meer zullen moeten betalen voor riolering en allerhande basisvoorzieningen, zoals de post. Dat kan er voor onze partij absoluut niet door, minister.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, ik wou pas op het einde reageren, maar het wordt nu zo gebracht dat ik niet anders kan dan nu al te reageren. Ik zal nooit zeggen hoe iemand moet wonen. Ik zal geen belastingen verhogen. Ik zal de vrije keuze niet bepalen. Wat ik wel wil, is dat we eindelijk eens een discussie voeren over hoe we de vierkante meters in de toekomst gaan bepalen.

Wij hebben op 4 mei 2012 een groenboek gepresenteerd, waar elf sleutelkwesties in staan. Die sleutelkwesties komen overeen met wat in het artikel staat. De bedoeling van een groenboek, mijnheer Verfaillie, is dat we de discussie aangaan, niet dat we al visies bepalen. Als een journaliste mij dan vraagt hoe dat zou kunnen zijn, moet je proberen dat wat te verduidelijken. Zijn dat dan keuzes die gemaakt worden? Neen. Maar je mag de discussie niet uit de weg gaan. Je moet nu durven te zeggen dat als iedereen blijft wonen als vandaag, landbouw blijft beoefenen als vandaag, bedrijventerreinen blijft invullen als vandaag, recreatiegebied eist als vandaag, er dan morgen geen vierkante meters meer zullen zijn.

Ik ben blij dat u reageert, mijnheer Verfaillie, want dat wil zeggen dat u de discussie mee aangaat. Maar tussen een groenboek en het uiteindelijke witboek ligt nog een hele weg. Er hebben duizenden mensen gereageerd. Ik zal geen belastingverhoging doorvoeren in landelijke gebieden, nu niet en in de toekomst niet. Maar de discussie over wat in de toekomst kan en niet kan, moet wel gevoerd worden. En wat mij betreft, hoeft dat echt niet in de week voor de verkiezingen. (*Applaus bij de N-VA*)

De heer Jan Verfaillie: Ik heb geen dergelijk interview gegeven een week voor de verkiezingen, minister. Ik stel vast dat de uitgangspunten van uw groenboek wel kloppen, maar dat de conclusies die u eraan verbindt, niet door de beugel kunnen voor onze fractie.

In het artikel zegt u heel duidelijk dat wie in het buitengebied gaat wonen, extra lasten zal moeten dragen, extra zal moeten betalen voor de post en de riolering. Dan ga ik ervan uit dat er belastingverhogingen aankomen. Ik zou die belastingen de 'Muyterstaks' willen noemen.

U confronteert de mensen die afgelegen wonen, met bijkomende lasten. Voor onze fractie kan dat niet.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Verfaillie, ik heb gezegd dat er wat mij betreft geen nieuwe taken komen voor woningen in landelijk gebied, niet nu en niet in de toekomst. Als u weigert om de discussie te voeren over wat kan qua ruimtegebruik, voor iedereen die gelijk welk ruimtegebruik benut, bent u verkeerd. U hebt ook niet gezegd dat u die discussie weigert, maar stop met te zeggen dat ik een belasting vraag. Ik vraag geen belasting. Ik vraag dat we nadenken over wat we promoten en wat niet.

De heer Jan Verfaillie: Minister, het is belangrijk dat u goed naar het vervolg van mijn betoog luistert, want dan zal er u nog heel wat meer duidelijk worden.

Verderop in het artikel werd uw idee nog wat verduidelijkt. U stelt dat wie ervoor kiest om ergens helemaal alleen op zichzelf te gaan wonen, dat zal voelen in zijn portemonnee. U verwijst naar het feit dat de bouwgrond dan duurder zal worden, dat openbare nutsvoorzieningen duurder zullen worden, en dat het niet kan dat de belastingbetaler in de toekomst moet opdraaien voor wie per se apart wil gaan wonen. Ik vind dat een zeer eigenaardig uitgangspunt. Het betekent concreet dat u ervan uitgaat dat wie op het platteland woont, geen belastingen betaalt en dat het alleen de stedelingen zijn die belastingen betalen.

Als ik vandaag de verdelingscriteria van het Gemeentefonds en de diverse andere fondsen, zoals het Stedenfonds, bekijk, stel ik vast dat een aantal grote gemeenten en steden tot 1000 euro per inwoner uit het Gemeentefonds ontvangen, terwijl sommige gemeenten ‘op de buiten’ het moeten stellen met 150 à 200 euro per inwoner.

Dus, waar gaat de herverdeling naartoe? Vloeien de centen van de steden naar het platteland of net omgekeerd?

Minister, dat uw uitlatingen niet echt in goede aarde gevallen zijn, werd al snel duidelijk, getuige de vele reacties. Zelfs uw eigen parlementsvoorzitter, de heer Peumans, kon uw uitspraken absoluut niet smaken.

Het is voor onze fractie niet meteen duidelijk wat u wilt bereiken met uw demarche. Dat er wordt nagedacht hoe er in de toekomst in een klein gebied als Vlaanderen gewoond, geleefd en gewerkt moet worden, is een goede zaak. U hebt het al gezegd: daarvoor werd het groenboek Beleidsplan Ruimte opgemaakt. Ruimte is in een kleine en dichtbevolkte regio als Vlaanderen immers een schaars goed. Dergelijk noodzakelijk denkwerk wordt er niet gemakkelijker op gemaakt wanneer het gepaard gaat met minder doordachte uitlatingen die er eigenlijk op neerkomen dat de vele honderdduizenden of miljoenen mensen die in de meer landelijke gebieden wonen, ongerust worden gemaakt en dat hun een schuldgevoel wordt aangepraat.

Minister, ik stel mij dus de vraag waar u eigenlijk naartoe wilt. Wat moet ik mij voorstellen bij afgelegen wonen? Wanneer staat een bepaald huis afgelegen? Kunt u mij dat straks even verduidelijken? Hoe bakent u dit af? Is het de bedoeling dat het platteland voorbehouden wordt voor de meest kapitaalkrachtigen onder de Vlamingen, voor wie de extra lasten die u voor ogen hebt, sowieso geen verschil maken? Dat kan toch niet de bedoeling zijn van de Vlaamse Regering?

Collega's, wonen is duur, dat weten we allemaal. We doen er alles aan om de betaalbaarheid van het wonen te garanderen en ook om het voor de mensen mogelijk te maken om in hun eigen streek te blijven wonen. De maatregelen die we nemen om de betaalbaarheid op dat vlak te blijven garanderen, dreigen door de intentie van de minister van Ruimtelijke Ordening helemaal teniet te worden gedaan.

Minister, CD&V wil zeker constructief meedenken aan het ruimtelijk beleid van de toekomst, maar is het niet eens met uw uitlatingen. De mensen moeten nog altijd zelf kunnen kiezen waar ze willen gaan wonen: in de stad of op het platteland. Ook de mensen op het platteland

betalen overigens belastingen, evenveel als iedere andere Vlaming. Ze verdienen dus een gelijke behandeling.

Minister, daarom zou ik namens de CD&V-fractie klaar en duidelijk willen vernemen of het duurder maken van het wonen op het platteland effectief behoort tot uw uitgangspunten. *(Applaus bij CD&V)*

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Verfaillie, zoals u al drie keer hebt gehoord: neen, dat is niet mijn bedoeling. *(Opmerkingen van de heer Jan Verfaillie)*

U vraagt mij iets, ik antwoord u nu. Dat mag toch, hé?

Neen, ik ga het dus niet duurder maken. Het punt uit de krant was een voorbeeld. In het groenboek staat bij sleutelkwestie 7, ‘Robuuste open ruimte uitbouwen’, een reeks elementen ter discussie. Het eindigt als volgt: “Dit kan tot gevolg hebben dat de bebouwing en bepaalde functies in de open ruimte moeten geweerd of zelfs terugschroefd worden.”

Heb ik gezegd dat landelijk wonen duurder moet worden? Neen. Wat heb ik wel gezegd? Dat we de discussie ten gronde moeten aangaan en dat je dan moet bekijken met welke instrumenten je dingen kunt promoten of minder promoten. Dat is wat ik naar voren heb gebracht. Dat hebben jullie dan vertaald als het heffen van belastingen. Ik heb het woord belasting niet gebruikt als een belasting die zou worden geheven op landelijk wonen. Mijnheer Verfaillie, mocht die indruk toch gewekt zijn – wat duidelijk het geval is, de perceptie is er – dan zeg ik u, hier en nu, in alle duidelijkheid: neen, er komt geen belasting op landelijk wonen, niet nu, noch in de toekomst. Neen, mijnheer Verfaillie, ik zal niet bepalen wat kan en wat niet kan. Ja, mijnheer Verfaillie, we moeten de discussie aangaan over hoe we het ruimtegebruik in de toekomst moeten aanpakken. Ik ben heel blij dat uw fractie die discussie ten gronde wil aangaan.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer Verfaillie, u zegt dat u de kaap van de wijsheid of de 40 jaar hebt gerond, maar u hebt daarvan geen blijk gegeven in uw betoog. Ik vermoed dat u het groenboek amper hebt gelezen en zeker de discussie in de commissie niet hebt gevolgd. Niemand heeft het hier over het platteland. Integendeel, we willen het platteland zelfs versterken, de dorpskernen versterken. Dat staat er allemaal in, ook in ViA. Het gaat over echt afgelegen gebouwen. Die houdt u natuurlijk ook in de gaten, want u bent toch voor de open ruimte en het vrijwaren van landbouwgebied. Wat u nu zegt, is iets heel anders. Nu wilt u dat het allemaal wordt volgebouwd. Dat is iets heel anders dan wat ik tot nu toe altijd heb gehoord van uw fractie. *(Opmerkingen van de heer Jan Verfaillie)*

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Verfaillie, vijf dagen voor de verkiezingen heeft uw partij blijkbaar de slag om de plattelandsgemeenten ingezet. Uw optreden maakt ook wat duidelijk waarom dat hier vandaag aan bod komt. Ik heb het interview met de minister ook gelezen en had er ook bedenkingen bij, maar ik heb nog meer bedenkingen bij het antwoord van de minister daarnet dat hij niet wil bepalen wat kan en niet kan. Dat doet uw partij wel. In twee derde van de gemeenten in Vlaanderen zit u in het beleid. Ik geef een concreet voorbeeld. In mijn gemeente mag er enkel kleinschalig worden gebouwd en mogen er enkel landelijke appartementen komen in de kern. Langs de steenwegen in de andere deelgemeente heeft uw partij dat verboden. *(Applaus)*

Om uw slogan ‘betaalbaar wonen’ om te zetten en effectief in eigen streek te kunnen blijven wonen, zou u beter tegen uw driehonderd – of hoeveel het er ook zijn – schepenen en burgemeesters zeggen dat ze hun gemeentelijke structuurplannen aanpassen aan uw slogan. Dan zou u vandaag scoren, in plaats van hier vijf dagen voor de verkiezingen de show te komen opvoeren dat u de plattelandsgemeenten zou verdedigen.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Minister, mocht u, wat u al hebt gedaan in de commissie Ruimtelijke Ordening, bepaalde woonvormen zoals de kangoeroewoningen en de compacte woningen, willen stimuleren, zou ik dat een zeer positieve houding vinden. Maar uw voornemen om mensen die ervoor kiezen om afgelegen te wonen – en wat is ‘afgelegen’? – te bestraffen, vind ik ronduit hallucinant.

Minister, u en uw ploeg de N-VA laten aan duidelijkheid niets te wensen over. Ik verwijs naar uw uitspraken in Gazet Van Antwerpen van gisteren 9 oktober 2012 en ik citeer: “We kunnen het ontraden door afgelegen bouwgronden duurder te maken.” Moeten de bouwgronden nog duurder worden gemaakt? Ik lees verder: “En door extra kosten te heffen op de openbare nutsvoorzieningen telefoon, riolering en post.” Minister, ik begrijp dat u zich nu weert als een duiveltje in een wijwatervat, maar u hebt het wel gezegd. U kunt het blijven ontkennen, maar het is gebeurd.

Minister, wat gaat u dan doen met jonge mensen die geboren en getogen zijn op het platteland en daar bijvoorbeeld van hun grootouders een stuk grond hebben geërfd? Gaat u aan die mensen ook extra kosten opleggen? Minister, ik sta achter u als u alternatieven wilt aanmoedigen en stimuleren, maar niet als u wilt bestraffen, dat is een negatieve ingesteldheid, en zeker niet als u de vrije keuze wilt beperken.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Ik denk dat iedereen een beetje met rode oortjes heeft geluisterd. Mijnheer Verfaillie en minister Muylers, u behoort toch tot dezelfde meerderheid? Mijnheer Verfaillie, u bent nu tien minuten een requisitoir aan het houden, maar samen vormt u de Vlaamse meerderheid. Bij de start van het nieuwe parlementaire jaar hebben we nochtans dure eden horen zweren. Ze zijn van korte duur. (*Applaus bij Open Vld, LDD en van de heer Stefaan Sintobin*)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik ga even naar de inhoud. Minister Muylers heeft gelijk dat we ten gronde een debat moeten voeren over het groenboek. Wij zullen dat debat graag aangaan. Naar aanleiding van uw repliek op mijn collega heb ik één vraagje. Ik citeer even het artikel: “Wie er bijvoorbeeld voor kiest om ergens op zichzelf alleen te gaan wonen, zal dat voelen in zijn portemonnee. Wie zo wil wonen, zal moeten betalen voor die luxe.”

Minister, er staan heel wat woningen alleen. Wat gaat u met die woningen doen? Gaat u mensen bestraffen omdat ze daar wonen, of wat is uw juiste bedoeling? Of heeft de journalist verkeerd weergegeven wat u hebt gezegd?

De heer Jan Verfaillie: Collega’s, voor alle duidelijkheid en aansluitend bij de tussenkomst van de heer De Meyer, het gaat er mij helemaal niet om om onze ruimtelijke ordening vandaag in vraag te stellen. Op dat vlak zijn we zeer goed bezig. Het is absoluut niet de bedoeling om Vlaanderen volledig vol te bouwen. Wel heb ik het over het feit dat de minister in de media heel concrete uitspraken heeft gedaan, namelijk dat wie op de buiten gaat wonen, dat zal voelen in zijn portemonnee. Dat staat in het artikel en dat is de basis van mijn actuele vraag.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer De Meyer, ik denk dat het ondertussen duidelijk is: neen, ik ga landelijk wonen niet duurder maken. Wat ik aan de journalist heb gezegd, is het volgende. De journalist vroeg me: hoe ga je dan dingen bereiken? Ik heb een eerste voorbeeld gegeven, en u kunt dat lezen. Ik heb gezegd: stel je voor dat iemand 80 is en nog altijd alleen woont in de woning waar hij met zijn kinderen heeft gewoond. Zullen we tegen zo iemand zeggen dat hij niet meer in die woning mag blijven wonen? Neen, dat gaan we niet doen. Kunnen we die mensen misschien een alternatief aanbieden dat nuttig en zinvol is, iets wat ze zelf aangener vinden, in eigen vrije keuze? Dat is een mogelijkheid, een instrument dat we kunnen inzetten. Een ander instrument is dat je dingen kunt aanmoedigen of ontmoedigen.

Daarbij heb ik een visie voor Vlaanderen in 2050 naar voren gebracht. Moeten we erover kunnen nadenken of het ergens helemaal alleen gaan wonen – ik heb het niet over een landelijk gebied, ik heb het niet over boeren, ik heb het over iemand die die heel bewuste keuze maakt om weet ik welke persoonlijke reden – moet worden ontmoedigd of moet worden aangemoedigd? Moeten we daarover een discussie voeren? Dat is wat ik heb gezegd.

Als u me vraagt: gaat u belastingen verhogen? Dan zeg ik: neen, ik ga geen belastingen verhogen, niet nu en niet in de toekomst. Maar mag ik u vragen: mogen we een discussie voeren? U hebt al ja geantwoord. Mogen we een discussie voeren over het gebruik van onze ruimte? We weten allemaal dat als we met de manier van werken van vandaag voortgaan tot 2050, we een hoop woningen moeten bijbouwen. De bouwsector heeft het nog recentelijk naar voren gebracht. Bouwen we die op dezelfde manier als in het verleden? Of spreken we over kangoeroewoningen of over andere zaken zodat je minder bebouwde oppervlakte krijgt? Misschien is dat wel een discussie waard. Dat is de discussie die ik wil voeren, mijnheer De Meyer, niet meer dan dat.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, ik wil even kort reageren.

De voorzitter: We krijgen in de loop van de zitting nog voldoende mogelijkheden. Ik stel voor dat we nu luisteren naar het standpunt van sp.a.

De heer Jos De Meyer: De minister heeft me geantwoord en ik zou toch even wil nuanceren.

De voorzitter: Mijnheer De Meyer, ik stel voor dat we nu het woord geven aan de heer Martens en dan kunt u in de loop van de discussie er nog op inspelen. Ik zou graag het standpunt willen horen van de andere partijen.

De heer Jos De Meyer: Maar ik zou heel kort willen antwoorden op de minister. Ik vind dat u me hier toch het woord mag verlenen, voorzitter. Het zou een beetje eenzijdig zijn van uwentwege om me hier niet op te laten antwoorden. Excuseer me, voorzitter, dat ik dat even zeg.

De voorzitter: Als ik iedereen telkens moet laten tussenkomen, dan zitten we hier deze avond om 10 uur nog, mijnheer De Meyer. Maar ga uw gang.

De heer Jos De Meyer: Ik ben het niet eens met u, voorzitter.

Minister, u als minister van Ruimtelijke Ordening weet perfect dat het vandaag niet mogelijk is om een woning helemaal alleen te bouwen. Dat kan volgens de regelgeving niet. U geeft hier hoe dan ook de indruk dat u mensen die in de toekomst willen komen wonen in woningen die er reeds staan, wilt bestraffen. Die indruk hebt u toch een stuk gecreëerd, of vergis ik mij, minister?

Minister Philippe Muylers: Heel eenvoudig, als die indruk is gewekt, ben ik fout door die indruk te wekken. Ik denk wel dat ik vandaag duidelijk, ik denk nu al voor de zevende keer, zeg: neen, ik ga geen belasting heffen, neen, ik ga het niet duurder maken om in een landelijk gebied te wonen, niet vandaag en niet morgen.

De heer Jan Verfaillie: Het was niet alleen een indruk die werd gewekt; het werd een beetje aangekondigd als een vaststaand feit. Het is goed dat de minister dit vandaag heeft rechtgezet. Minister, heel belangrijk is – u woont niet op het platteland – dat plattelandsbewoners vandaag al worden geconfronteerd met meer lasten, lasten van mobiliteit en diverse andere zaken. Er is bijvoorbeeld geen riolering en ze moeten een individuele waterzuiveringsinstallatie bouwen, wat ook kosten met zich meebrengt. Plattelandsbewoners dragen vandaag al meer dan hun steentje bij.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, minister, collega's, dit debat maakt heel wat los. Minister, wij kunnen u volgen in uw analyse maar niet in uw oplossing. Uw analyse is correct. U zegt dat er tegen 2050 een miljoen Vlamingen bij komen. Samen met de

gezinsverdunding die we vandaag meemaken, betekent dat inderdaad dat we honderdduizenden woningen zullen moeten bijbouwen. Wanneer die allemaal in de schaarse open ruimte die Vlaanderen nog kent, zullen worden gebouwd, dan wordt dat een ramp. Dat betekent enorme problemen op het vlak van waterhuishouding, want die open ruimte fungeert als een spons. Die rivieren en beekvalleien vangen het overtollige water op. Dat water zal ons trouwens in toenemende mate teisteren wanneer het klimaat verder opwarmt.

Wie in verafgelegen gebied gaat wonen, is aangewezen op een auto om zich te verplaatsen. Dat betekent ook voor onze mobiliteit niet meer of niet minder dan een ware ramp. Wij steunen u absoluut in het vrijwaren van die open ruimte. We hebben inderdaad nood aan bijkomende ruimte voor wonen maar die moet dan wel oordeelkundig worden ingeplant.

Uw analyse is correct maar uw oplossingen niet, want u wilt, als ik het goed heb begrepen uit de krantenberichten, afgelegen woningen ontmoedigen door meer te laten betalen voor elektriciteit, gas, water, de post. Dat is wat wij absoluut niet willen. Wij vinden het absurd om iemand die in landelijk gebied woont, straks een postzegel extra te laten plakken op zijn brief. Dat is absoluut niet het soort oplossingen dat wij wensen.

Los van het feit dat u daar als minister niet voor bevoegd bent, denken wij dat u als minister van Ruimtelijke Ordening uw verantwoordelijkheid moet nemen. U moet ervoor zorgen dat er straks geen onoordeelkundig ingeplante woongebieden meer worden ingekleurd. Dat kunt u wel doen. U moet ook verder uitvoering geven aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, dat destijds door Eddy Baldewijns is gelanceerd en dat werk maakte van een kernversterkend en inbreidingsgericht beleid dat de open ruimte zou vrijwaren. Er moet werk worden gemaakt van verdere inbreiding, het uitbreiden van woningen op plaatsen waar ze vandaag staan. Dat is de manier waarop wij vandaag aan de slag moeten gaan. We moeten dus aanbod creëren op plaatsen waar dat wel ruimtelijk verantwoord is.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Martens, ik dank u hartelijk. U levert een heel positieve bijdrage aan het debat. U zegt dat ik pleit voor extra belastingen en voor het duurder maken van landelijk wonen. Voor alle duidelijkheid, ik zal het landelijk wonen niet duurder maken, niet nu en niet in de toekomst.

De heer Bart Martens: Minister, ik heb in uw interview gelezen dat u dat wilt ontmoedigen, dat men daarvoor een prijs zal moeten betalen en dat men dat in de portemonnee moet voelen. Ik lees wat er staat. De kop hebt u er zelf misschien niet boven geplakt maar ik ga ervan uit dat u die woorden wel degelijk zelf hebt uitgesproken.

U zegt in uw interview ook dat het uw bedoeling was een draagvlak te creëren voor een duurzame ruimtelijke ordening. Ik betwijfel of u dat draagvlak met die oplossingen gecreëerd hebt. Ik durf zelfs te zeggen: integendeel. Eerder dan het afgelegen wonen te gaan bestraffen of ontraden, denken we dat we het stedelijk wonen, het compact wonen, het kangoerewonen, cohousing moeten bevorderen en aanmoedigen.

Dat doet u niet zoals uw partijgenoot in Brasschaat door de stad te willen stoppen en buitenhouden en door u te verzetten tegen tramverbindingen met de stad. Dat doet u door de stad te omarmen en door stedelijk wonen en duurzame vormen van wonen aantrekkelijk te maken, door te investeren in stadsontwikkeling, door het versterken van kernen, door werk te maken van inbreiding, door komaf te maken met de fiscale discriminatie die stedelingen vandaag vaak ondervinden.

Ik hoor u graag zeggen dat u geen extra belasting wilt opleggen aan het landelijk wonen, maar feit is vandaag wel dat iemand die in stedelijk gebied woont, via een veel te hoog kadastraal inkomen veel meer onroerende voorheffing en veel meer belasting betaalt dan iemand met dezelfde vergelijkbare woning in het buitengebied.

Minister, maak er werk van. Stedelijk wonen mag niet langer fiscaal gediscrimineerd worden.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Martens, u kent de nutsmaatschappijen goed. U zetelt zelf in het bestuur van Eandis. We drukken hier nu onze vrees uit dat in de toekomst de prijzen veel duurder gaan worden op het platteland, maar die prijzen zijn ook op dit moment al duur. Vandaag zijn er zelfs geen vaste prijzen voor riolerings-, gas- en elektriciteitsaansluitingen. Die prijzen zijn à la carte van de nutsmaatschappijen. Ik geef een voorbeeld. Als men vandaag aan de verkeerde kant van de straat woont ten opzichte van waar het elektriciteitskastje staat, moet men een onderboring betalen. Die onderboringen variëren in prijs tussen 500 en 1800 euro. Mijnheer Martens, u zit in Eandis: doe er iets aan. We moeten ernaar streven dat iedereen in Vlaanderen hetzelfde tarief betaalt voor de aansluiting op nutsvoorzieningen.

Minister Philippe Muyters: De tussenkomst van de heer Martens loopt honderd procent gelijk met mijn interview in de krant De Morgen. Het is raar hoe er stukken van het interview worden uitgelicht, of hoe titels worden gekozen. Daarmee beweer ik echter zeker niet dat de journalist een fout zou hebben gemaakt.

Mijnheer Martens, uit de verschillende betogen heb ik – net zoals u – wel begrepen dat er geen draagvlak is om landelijk wonen fiscaal aan te pakken. Misschien kan dat eventueel op andere manieren, maar niet fiscaal. Dat was trouwens ook de teneur van de uiteenzetting van de heer Verfaillie.

De heer Bart Martens: Collega Reekmans, ik heb tijdens de vorige legislatuur een decreetsvoorstel ingediend om alle kosten van openbardienstverplichtingen van de netbeheerders te solidariseren voor heel Vlaanderen. Men kan niet iemand bestraffen omdat die toevallig in een glastuinbouwzone woont en dan meer moet betalen voor een warmtekrachtinstallatie dan iemand die niet in zo'n zone woont. Er was toen geen meerderheid voor dit voorstel. Als men dit voorstel had geaccepteerd, zouden de huidige tarieven veel meer convergeren en elkaar benaderen.

Minister Muyters, u hebt bij aanvang van dit jaar in Knack een pleidooi gehouden voor een nieuwe grondslag voor die onroerende voorheffing, juist omdat de kadastrale inkomens compleet gedateerd zijn. U kon niet wachten tot het federale kadaster hierin opnieuw orde zou brengen. Ik begrijp uw ongeduld, en raad u dan ook aan om werk te maken van een veel eerlijker grondslag voor het innen van de onroerende voorheffing. De stadsbewoner mag niet gediscrimineerd worden omdat hij over een compleet verouderd kadastraal inkomen beschikt.

Minister, er is een debat vereist over hoe we werk gaan maken van een oordeelkundige ruimtelijke ordening. Hoe geven we op een goede manier ruimte aan de honderdduizenden woningen die er tussen nu en 2050 dienen te worden bijgebouwd? Dat doet u niet door een extra postzegel te laten kleven door iemand die in het landelijk gebied woont. Gebruik de bevoegdheden die u hebt op het vlak van ruimtelijke ordening en financiën. Daar kunnen we al een hele stap mee vooruitzetten. Maak het stedelijk wonen en het duurzaam wonen aantrekkelijker, want daar heeft Vlaanderen behoefte aan. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Voorzitter, collega's, dat sp.a akkoord gaat met de voorstellen van de N-VA verbaast me niet. Dit gebeurde al vaker in de commissie Ruimtelijke Ordening. Het is niet alleen in Antwerpen dat sp.a en N-VA in elkaars armen vallen.

Minister, gisteren verklaarde u in Gazet van Antwerpen: "We kunnen het ontraden door afgelegen bouwgronden duurder te maken en door extra kosten te heffen op de openbare nutsvoorzieningen, telefoon, riolering en post." Vandaag zegt u echter bij herhaling dat u geen nieuwe belastingen gaat heffen. Bent u nu op één nacht tijd tot dit voortschrijdend inzicht gekomen? Wat is er gebeurd dat u op deze korte termijn zo van houding bent veranderd?

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Huybrechts, voor alle duidelijkheid: ik heb geen journalist van Gazet van Antwerpen aan de lijn gehad of gesproken.

De heer Pieter Huybrechts: Ik heb hier het artikel van Gazet van Antwerpen, ondertekend door Kristin Matthyssen, waar u in geciteerd wordt. Ofwel liegt u, ofwel liegt de auteur. U zult wel weten wie er liegt.

De voorzitter: De heer van Rouveroij heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroij: Voorzitter, minister, het is een beetje een moeilijk debat omdat u klaarblijkelijk slecht werd geciteerd. We stellen toch weer vast – en het is symptomatisch voor de verstandhouding binnen deze regering en tussen de meerderheidspartijen – dat het ertegen zit. Waarvan akte. Laten we er niet te veel aandacht aan besteden want het is een politiek spel. Laten we onmiddellijk naar de essentie gaan en uw voorstel – uw voorstel in de gewijzigde vorm zoals we het nu van u horen – even fileren.

Minister, ik denk dat we kunnen stellen dat, om diegene die verder van de stad of van een dorpskern woont, te kunnen bedienen van openbare goederen en diensten, de kostprijs toeneemt, al was het maar vanwege de afstand en een dalende densiteit. Hoe meer mensen gebruik maken van openbare nutsvoorzieningen, hoe lager de gemiddelde kost. Hoe korter de afstand, hoe lager de infrastructuurkosten. De gedachte op zich dat ver gaan wonen in het buitengebied, niet aansluitend op een kern van een gemeente of een stad, kostenverhogend werkt, is juist. De vraag is echter of het instrument dat u aanreikt, verbeterd na een nachtje slapen, wel het juiste is.

Ik ga proberen om niet te vervallen in wat u al dan niet gezegd hebt, maar laten we eens kijken naar de componenten van de probleemstelling. De nutsvoorzieningen: elektriciteit, gas en water. We weten dat de penetratiegraad – zoals dat heet in technische termen – in Vlaanderen zeer hoog is. Dat is ook logisch want Vlaanderen is in feite een metropool – dat staat met zoveel woorden in uw groenboek – en ik voeg eraan toe dat Vlaanderen een polycentrische metropool is: de grote Vlaamse ruit en alles wat ernaast en ertussen ligt. Als een Amerikaan overdag in Brussel vergadert en 's avonds op uitnodiging van Bart Tommelein op de dijk van Oostende loopt, dan zegt hij: “Bart, ik wist niet dat Brussel een strand had.” Vlaanderen is groot in gedachte – en we zijn er ook trots op – maar klein in oppervlakte. Ik vind dus wel dat men het probleem mag benoemen maar niet overroepen.

Terug naar de nutsvoorzieningen. Omdat de penetratiegraad al zo groot is, is de basisinfrastructuur voor gas, water en elektriciteit zo goed als overal beschikbaar, op enkele uitzonderingen na. Die uitzonderingen, of de aantakkingen op het net, worden volgens mij wel betaald op basis van de lopendemeterkost. Als ik een verkaveling – en wees gerust, want ik heb die niet – tot stand wil brengen en ik moet de wegen en de nutsleidingen leggen, dan krijg ik daar een factuur voor. Die factuur wordt gedefinieerd in functie van de kostprijs aan marktvoorwaarden, bijna altijd zo niet altijd, zowel per lopende meter als in de kostprijs van het personeel. Wat nutsvoorzieningen op zich betreft, is het probleem eerder uitzonderlijk.

Huisvuilophaling. Dit is een gemeentelijke opdracht. Gemeenten vervullen die zelf of in intergemeentelijk samenwerkingsverband. Het is hun toegelaten om daarvoor zelf een prijs te bepalen. Die prijs staat uiteraard in functie van de kosten. Vandaag zijn er dus ook grote verschillen tussen de steden en gemeenten voor de huisvuilzak, de kostprijs van een container en de frequentie van ophaling.

De steden en de gemeenten leveren de mensen die in een buitengebied of in een stad wonen al gedeeltelijk maatwerk. Wat het openbaar vervoer betreft, hoop ik dat de minister onze bondgenoot is. Hij moet gewoon doen wat Open Vld al jaren verkondigt. Natuurlijk vormt het decreet Basismobiliteit een probleem. De marginale kost van de ontsluiting van mensen in het verre buitengebied weegt niet langer op tegen de marginale maatschappelijke opbrengsten. Door het decreet te wijzigen, kan de minister binnen de context van deze probleemstelling al een terechte inspanning leveren.

Wat de postbedeling betreft, moeten we eerlijk zijn. Hier is al eerder gezegd dat dit helemaal niet kan. Dit probleem zou zich immers ook in een stedelijke omgeving stellen. We merken dat tegenwoordig allemaal. Als we foldertjes bussen in een wijk met veel hoogbouw, gaat dat vrij snel. In een randstedelijke gemeente of in een deelgemeente, zoals de mooie Gentse deelgemeenten Mariakerke, Wondelgem of Sint-Denijs-Westrem, gaat dat al een pak trager. Ook daar zou de kostprijs van postzegels dan moeten worden gedifferentieerd. Dat kan de bedoeling niet zijn.

Ik fileer enkel de zaken die vandaag in de pers zijn verschenen, maar die de minister blijkbaar zelf niet heeft gezegd.

Aangezien dit voor ons belangrijk is, wil ik nog even benadrukken dat mensen niet altijd uit vrije wil hebben gekozen. De ouders wonen daar. De grootouders wonen daar. Er is een netwerk. Ze willen in dezelfde streek blijven wonen. Dat is hun goed recht. We moeten de mensen daar niet voor straffen.

De eindconclusie is in feite al geformuleerd. Ik wil ze namens Open Vld nog eens herhalen. Ik denk niet aan bestraffen want dat zou belastingen inhouden. De minister is daar nu ook tegen. We mogen niet belasten. We moeten het wonen in de dorpskerken en in de grotere en kleinere stedelijke gebieden gewoon stimuleren door het te begunstigen. Meer is niet nodig. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, wat heeft minister Muylers nu weer mispeuterd om sommige collega's zo de gordijnen in te jagen? Hij heeft geen verkeerde berekening gemaakt of stoute mails verstuurd. De minister stelt zich luidop de vraag wat we met de ruimte in Vlaanderen van plan zijn. We weten dat de ruimte schaars is. Indien hij zich die vraag niet zou stellen, zou hij een slecht en incompetent minister zijn.

In de zogenaamde commissie Wateroverlast heeft mevrouw Poelmans verklaard dat momenteel 18,3 procent van Vlaanderen is volgebouwd. Tegen 2050 zal 41,5 procent bebouwd zijn. Vlaanderen in Actie stelt vast dat elke dag een oppervlakte even groot als twaalf voetbalvelden door bebouwing, verharding en vertuining wordt ingenomen.

De bevolkingsprognose leert ons dat de bevolking van Vlaanderen tegen 2050 met 1 miljoen mensen zal toenemen. Waar en hoe kunnen we die mensen op een leefbare, comfortabele en betaalbare manier laten wonen zonder de open ruimte helemaal op te souperen? Vlaanderen is nu al een van de dichtstbebouwde regio's. Indien de minister deze vraag niet zou stellen, zou dit getuigen van een kortzichtigheid die we van de Vlaamse Regering niet verwachten en ook niet zouden pikken.

Om de discussie op gang te trekken, heeft de minister een halfjaar geleden zijn groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, de opvolger van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, voorgesteld. Op 30 mei 2012 hebben we hierover in de commissie een gedachtewisseling gehouden. Wat minister Muylers nu heeft verklaard, scherpt de discussie weliswaar aan, maar ligt helemaal in de lijn van wat in dat groenboek staat. Ook in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werd reeds een inbreiding vooropgesteld en was het al de bedoeling de open ruimte te vrijwaren.

Het groenboek pleit bovendien voor een levenskrachtig platteland. Waarmee meteen gezegd is dat de minister of de N-VA hier niet het platteland viseert.

We zoeken inderdaad de oplossingen...

De voorzitter: Mijnheer Vandaele, mag de heer Sanctorum u onderbreken?

De heer Wilfried Vandaele: Als iemand mij mag onderbreken, voorzitter, dan is het mijn vrouw, maar ze is hier niet in de buurt, dus liever niet. (*Rumoer*)

We zoeken de oplossingen... (*Rumoer*)

De voorzitter: Volgens het reglement heeft men dit recht. De oppositie en anderen hebben het al gebruikt. *(Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy)*

Mijnheer Van Rompuy, ik heb het reglement niet geschreven. Als een spreker niet onderbroken wenst te worden, dan mag dat. Ik vraag altijd heel beleefd aan degene die op het spreekgestoelte staat of hij of zij onderbroken mag worden. Als het antwoord neen is, dan is dat zo. Wie ben ik om daartegen in te gaan? *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels en van de heer Hermes Sanctorum)*

De heer Eric Van Rompuy: Voorzitter, ik heb het niet tegen u, maar tegen de heer Vandaele. Hij wil niet onderbroken worden op een moeilijk thema, want het gaat over belastingen.

U bent al maanden bezig in de publieke opinie. *(Applaus bij CD&V, Open Vld en LDD)*

De heer Wilfried Vandaele: Neen. Ik heb het nog niet over belastingen gehad! Ik heb het tot nu toe niet over de belastingen gehad.

De heer Eric Van Rompuy: Het staat hier zwart op wit: de belastingbetaler moet in de toekomst... *(Rumoer)*

De heer Wilfried Vandaele: Ik geef er de voorkeur aan om, zoals het reglement bepaalt, niet onderbroken te worden, zodat ik mijn verhaal consistent kan afwerken. *(Rumoer)*

De voorzitter: Heeft iedereen zich emotioneel kunnen ontladen? Dan kan de heer Vandaele verder gaan. *(Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck)*

Neen, mijnheer Van Dijck, hij wenst niet onderbroken te worden. *(Gelach. Rumoer)*

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, ik wil inderdaad gewoon vragen om het reglement toe te passen omdat ik vind dat het gemakkelijker is om eerst het verhaal af te werken en dan reacties te horen. *(Opmerkingen van de heer Stefaan Sintobin)*

Ik heb daarnet inderdaad zelf heel kort een spreker onderbroken, maar daarna niet meer.

We zoeken de oplossingen in de versterking van de stedelijke gebieden en – dat lezen we ook in het groenboek – op sommige plaatsen ook in de suburbane gebieden, in de overgang tussen de stad en het platteland, dit echter zonder de open ruimte verder te hypothekeren. Er staat ook in dat het ontstaan van woonvlekken in open landschap een negatieve impact heeft op de open ruimte, op de mobiliteit, het leefmilieu, het energiegebruik en de betaalbaarheid van de nutsvoorzieningen.

Mij lijken die uitspraken niet iets om van achterover te vallen. Ze lijken me eigenlijk vrij logisch. Ze getuigen van gezond verstand. Niemand verzet zich tegen het behoud en, waar nodig, de versterking van de dorpskernen. Er is nu eenmaal een zekere schaal nodig om de dorpen leefbaar te houden, om bijvoorbeeld nog voldoende draagvlak te hebben voor een winkeltje, voor een bakkerij en, wat mij betreft, voor een café. Het knelpunt zit niet daar, het knelpunt zit bij vaak alleenstaande gebouwen ergens te velde, doorgaans gelegen in agrarisch gebied.

Het is al gezegd: de regels van de ruimtelijke ordening laten het de mensen vandaag gelukkig niet toe om om het even wat in agrarisch gebied neer te poten. Maar goed, ook volgens de gangbare regels en binnen de perken die aan zonevreemde woningen in agrarisch gebied worden opgelegd, kunnen die woningen vandaag wel nog worden gerenoveerd, gesloopt en vervangen door een nieuw gebouw. We kennen ook het verhaal van de reconversie van hoevegebouwen, dat zit ook in dit pakket.

Het verbaast me dat sommige collega's nu op hun achterste poten gaan staan wanneer de minister hier enkele vragen bij stelt. Ik heb die vragen nochtans ook gehoord uit de mond van andere ministers, onder meer van de minister van Leefmilieu. Ik zou me toch zwaar moeten vergissen als met name niet vanuit de landbouwsector vragen worden gesteld bij bepaalde

evoluties in landbouwgebied. Ik denk dan aan de toekomst van de hoevegebouwen. Ik herinner me ook de discussie over toeristische logies in zonevreemde woningen op het platteland. Sommigen willen dat die niet vergunbaar zijn, het landbouwgebied is voor de landbouw. Dit zijn allemaal standpunten die we kennen en ik hoor hier vandaag zaken vertellen die daar haaks op staan. (*Rumoer*)

U kunt straks reageren.

Dat aan het afgelegen wonen – en dan hebben we het dus uitdrukkelijk niet over de dorpskernen en de gehuchten – een prijskaartje hangt, is ons toch bekend. De tijd dat de gemeenten en/of de nutsmaatschappijen op hun kosten – lees op de kosten van de gemeenschap, de samenleving – de meest afgelegen huizen voorzagen van gas, water, elektriciteit en telefoon, is toch al enige tijd voorbij. Zo vanzelfsprekend is dat al lang niet meer.

Hetzelfde geldt voor de waterzuivering. Men kan ook geen riolen leggen tot in de kleinste uithoeken, men werkt met individuele behandelingsinstallaties voor afvalwater (IBA's). Voor de basismobiliteit is het voorbeeld van De Lijn ook al aangehaald. Men is er niet geraakt tegen eind 2006 omdat die laatste loodjes zo zwaar wegen, omdat de resterende gebieden bedienen inderdaad buitensporig duur is. Maar die discussie mogen we toch voeren.

In de bespreking van het groenboek in de commissie heb ik er uitdrukkelijk voor gepleit dat de kleinere gemeenten voldoende middelen zouden behouden. Dat geldt natuurlijk ook voor de plattelandsgemeenten. Ze hebben nu eenmaal minder inkomsten en extra lasten. Maar dat is nog iets anders dan het echt afgelegen wonen te ondersteunen. Als de overheid middelen over heeft, dan denk ik dat die beter worden besteed aan andere zaken, aan zaken die belangrijker zijn voor onze samenleving, zoals betaalbaar en duurzaam wonen. Dat is dan helaas niet te velde, tussen de korenvelden.

Voorzitter, ik ben graag bereid te antwoorden op de reacties van de collega's.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Mijnheer Vandaele, ik neem het u niet bijzonder kwalijk dat u niet onderbroken wilt worden. Ik zie dat men dat systeem bij andere fracties hanteert, maar ik vind dat redelijk flauw. Ik weet dat er heel wat nervositeit is door komende zondag.

We spreken vandaag over de woorden van de minister, maar wat veel interessanter is, zijn de daden van de minister. Mijnheer Vandaele, het is bijzonder relevant waarmee u bent begonnen in uw betoog. U sprak over het overstromingenbeleid. Wel, u haalt nu net een thema aan waar Ruimtelijke Ordening een cruciale bevoegdheid is. Recent hebben we een evaluatie gemaakt van wat er na de fameuze overstromingen van 2010 al is gebeurd op het vlak van Vlaams beleid, en daaruit komt naar voren dat er nauwelijks iets is veranderd op het vlak van ruimtelijke ordening. Ik kan u een hele waslijst geven van maatregelen en instrumenten die de minister kan uitwerken, waar hij gebruik van kan maken, maar hij doet het niet.

Mijn oproep aan de N-VA en aan de minister van Ruimtelijke Ordening is dat hij werk maakt van beleid. Dus niet alleen woorden, maar ook daden.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Hier wordt de indruk gewekt dat er niet kan en mag worden nagedacht over de toekomst, maar niets is minder waar. Integendeel, minister, ook onze fractie zegt dat het goed is dat u verder nadenkt in de richting van 2050. In het verleden hebben we dat ook al gedaan, toen we mee onze schouders hebben gezet onder het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Maar vandaag hebben we een probleem.

Wonen in buitengebied brengt een aantal beperkingen met zich mee, minder dienstverlening, het maakt wonen duurder. De parlementsvoorzitter zei ooit in de Limburgse provincieraad:

“Het platteland overleeft op de auto en de diepvriezer.” Uit de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND), altijd een bijzonder boeiende uitgave, die twee weken geleden in onze brievenbus viel, blijkt duidelijk dat in die buitengebieden het beschikbaar inkomen per inwoner vandaag het laagste is.

Minister, het is jammer dat die uitspraken ervoor zorgen dat dat debat vandaag niet kan worden gevoerd, precies omdat u met uw uitspraak Vlamingen opdeelt in stedelingen en dorpelingen. Dat doet me denken aan heel veel jaren geleden. U schudt neen, maar ik wil u een goedbedoeld advies meegeven voor een volgende communicatie. U had beter gezegd: als we in de toekomst in Vlaanderen willen wonen, dan moeten we gaan voor attractieve steden en voor een leefbaar platteland met respect voor open ruimte. U zegt het zelf in uw groene boekje: “Een levenskrachtig platteland”. In dat debat willen we heel graag meegaan.

Om dat debat sereen te voeren, kunt u vandaag beter afstand nemen van uw uitspraken in De Morgen. U kunt dat op twee manieren doen, minister. Ofwel zegt u dat u zich vergist hebt – dat kan, wie iets doet, kan zich vergissen. Ofwel zegt u dat de journalist u fout geciteerd heeft. Dat zijn de twee mogelijkheden. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Voorzitter, het is er eindelijk van gekomen. De verklaringen van de regeringspartijen hebben onze oren doen tuiten. Er is vandaag geen oppositie meer nodig.

Tegen 2050 gaan we volgens de bevolkingsprognoses met 1 miljoen Vlamingen méér zijn. Die moeten uiteraard allemaal gezellig kunnen wonen. Dat is waar u van vertrok, minister. Ik hoor dat hier niemand geneigd is om extra lasten op te leggen aan de mensen die in buitengebied wonen. Ik ben daar zeer blij om.

Laat me even teruggaan naar de woorden van de heer Verfaillie. Hij wil met CD&V op een constructieve wijze nadenken over andere oplossingen. Mijn vraag aan CD&V luidt: bent u ook bereid om iets te doen aan die explosieve bevolkingsgroei? *(Opmerkingen)*

Daar heb ik niemand ... *(Rumoer)*

... niemand vandaag iets horen over zeggen! *(Gelach. Opmerkingen)*

Die bevolkingsexplosie ... *(Rumoer)*

... dat is de essentie, collega's, van de problemen waar we vandaag mee geconfronteerd worden. Ik wil een antwoord horen van u. *(Opmerkingen)*

De heer Bart Martens: Mijnheer Vandaele, ik wil terugkomen op de rol van de fiscaliteit. Minister Muyters zegt nu dat hij geen extra belasting wil op het wonen op het platteland. In de krant stond iets anders. Maar goed, ik kan begrijpen dat u daarop terugkeert, minister. Wat wilt u nu doen met de onrechtvaardige fiscaliteit voor het stedelijk wonen? In een interview in Knack van begin dit jaar zegt u, mijnheer Vandaele, dat: “... het kadastraal inkomen hopeloos verouderd en fundamenteel onrechtvaardig is. Bepaalde rijtjeshuizen in de Amsterdamstraat in Oostende hebben een hoger KI dan een grote villa in Knokke-Heist of een pand met uitzicht op de reien in Brugge.”

Verder in dat artikel pleitten u en de minister voor een nieuwe grondslag voor de berekening van de onroerende voorheffing die zou tegen 2014 moeten worden gecreëerd. Gaat u daar nog werk van maken? Kunnen we die fiscale discriminatie van het stedelijk wonen door een veel te hoog ingeschat KI uit de wereld helpen? Gaat de NV-A daarvoor voorstellen op tafel leggen?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer Vandaele, we zijn het met u en met de minister eens dat het belangrijk is dat er een debat gevoerd wordt over wonen. Dat is heel dankbaar.

Wat ook belangrijk is, minister, is rechtszekerheid geven aan de mensen. De voorbije dagen heb ik juist die rechtsonzekerheid ervaren. Veel mensen vroegen zich af wat er allemaal gaande was in Brussel. Ik ben blij dat u vandaag de puntjes op de i zet en dat we die rechtszekerheid aan de mensen kunnen geven. Of het nu een stad is of een plattelandsregio, ze zijn me allebei even dierbaar. Ik ben er wel van overtuigd dat plattelandskernen verder versterkt kunnen worden. Dat wil niet zeggen dat alle plattelandskernen morgen moeten worden volgebouwd met appartementen. Er zijn nog wel mogelijkheden.

Een paar jaar geleden heeft de universiteit van Hasselt – mijn buurman is daar vrij actief – een studie gedaan naar de invulling van de beschikbare gronden in plattelandsdorpen. Vaak ligt er langs beide kanten van de woning 3 meter ongebruikte grond. Dat is 6 meter. Er werden zeer creatieve voorstellen gedaan. Dat zijn de zaken waar we moeten mee bezig zijn. We moeten nieuwe woonvormen zoeken, op een creatieve manier. We moeten anticiperen op de aangroei van de jonge bevolking maar in het achterhoofd houden dat onze bevolking heel snel aan het vergrijzen is. Het zorgwonen moet daar invulling aan geven.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, ik heb de indruk dat in dit zeer levendige debat soms een aantal termen bewust of onbewust door elkaar worden gemengd. Hier moet niet worden gedebatteerd over ‘de stad’ en ‘het platteland’. Minister Muylers had het over het ‘afgelegen wonen’, dat zich inderdaad meestal op het platteland voordoet. Daar wonen mensen afgelegen in natuurgebieden en in landbouwgebieden. Niet als landbouwer, ik heb het over mensen die daar historisch gezien zijn komen wonen. Daar moeten we ons inderdaad de vraag stellen of dit zo kan blijven. Moet dat behouden blijven? Je moet dat niet afbreken, maar je zou kunnen spreken van een zekere uitdoofbaarheid. Dat is nu in natuurgebieden al het geval. (*Rumoer*)

Ik heb het over ruimte om te wonen. Ook op het platteland kan er kernversterking zijn in dorpen en wijken. We moeten daar op een andere manier wonen. Over de rest moet in het groenboek worden gediscussieerd.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer Sanctorum, we hadden bij de evaluatie van de waterproblematiek niet te maken met een volledig negatieve balans. We moeten het debat niet overdoen, maar het voorbije jaar zijn er, ook op het gebied van de ruimtelijke ordening, toch een aantal stappen gezet die wel kunnen tellen. Uiteraard zullen we bekijken welke stappen we de komende jaren nog kunnen zetten. Dat hebben we hier ook gezegd.

Mijnheer Ceysens, u wilt voortdurend die tweespalt tussen stedelingen en dorpingen naar voren brengen. De dorpen worden hier niet geïsoleerd. De woonkernen worden niet geïsoleerd. De gehuchten worden niet geïsoleerd. Integendeel, in het groenboek staat uitdrukkelijk – en dat hebt u ook in de commissie gezegd – dat het gaat over ‘levenskrachtig platteland’. Daar staan we voor en daar blijft de N-VA achter staan.

Mevrouw De Waele, u wou dat de heer Verfaillie aan geboortebeperving doet. Ik ga mij daarover niet uitspreken.

Mijnheer Martens, met betrekking tot het kadastraal inkomen sta ik nog altijd achter wat ik in Knack heb gezegd in een interview waarin ook minister Muylers een aantal dingen heeft gezegd. U zegt zelf dat dat moet voor 2014. We hebben nog even tijd. U weet ook dat het een zeer complexe materie is. Ik hoop dat we daar vanuit Vlaanderen het verschil kunnen maken. Ik ben ervan overtuigd dat minister Muylers daarmee bezig is.

Mevrouw Heeren, u had het ook over het platteland. U ziet het aan mij: ik ben ook uit de polderklei getrokken. Ik heb ook voeling met het platteland. Maar laat ons terugkeren naar die financiële discussie. Niemand heeft hier gezegd, ook de minister niet, dat er verzwarende fiscale maatregelen zullen worden genomen om de afgelegen woningen en het platteland te viseren. Maar je kunt vandaag wel vaststellen dat je extra kosten voor nutsvoorzieningen hebt

als je op het platteland woont. Als je daarvoor kiest, weet je dat en mag je misschien niet verwachten dat de samenleving dat allemaal op zich neemt.

De heer Lode Ceysens: Mijnheer Vandaele, u hebt mij proberen te sussen. Ik was enigszins gerustgesteld toen ik minister Muylers duidelijk afstand hoorde nemen van die woorden. Dan laten we maar in het midden hoe ze in de gazet beland zijn.

Maar ik word hier wel heel ongerust als ik de fractieleider van de N-VA opeens hoor spreken over de zonevreemde woningen. *(Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck)*

Mijnheer Van Dijck, u had het ook over landbouwgebied. Twaalf jaar geleden was er in heel Vlaanderen ongerustheid en rechtsonzekerheid over zonevreemde woningen. Er is een gedeeltelijk uitdovende regeling uitgevaardigd voor natuurgebieden. Die regeling geeft rechtszekerheid over woningen in landbouwgebied. Als uw fractie daaraan wil tornen, wil ik dat hier graag van u horen. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

De heer Kris Van Dijck: Ik zeg u heel formeel dat wij ten volle achter de huidige regeling staan en die niet wensen te wijzigen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Mijnheer Vandaele, ik begrijp dat u de minister van uw partij probeert te verdedigen, maar de realiteit is dat het risico op overstromingen in Vlaanderen niet is gedaald door het beleid op het vlak van ruimtelijke ordening. Ik nodig de collega's uit om de evaluatierapporten eens door te nemen om te zien wat er zich allemaal in opstartfase bevindt, bijna twee jaar na de grote overstromingen in Vlaanderen.

Minister, u hebt intussen verschillende keren ontkend dat u het platteland duurder wilt maken. U zegt dat het in de krant De Morgen niet helemaal correct is weergegeven. Ondertussen heeft de redacteur via Twitter laten weten dat u het fameuze interview hebt nagelezen en goedgekeurd. *(Opmerkingen)*

De heer Sas van Rouveroij: Ik wil even reageren op wat de heer Van Dijck zei in verband met de verafgelegen woningen, die daar wellicht niet thuishoren. U hebt het dan vermoedelijk over vestigingen of woningen in bosgebieden of natuurgebieden. Dan snap ik niet dat de minister geen werk maakt van de vele gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen die op dit ogenblik in de pijplijn zitten, om die problematiek op te lossen.

Uw voorganger, de heer Van Mechelen, had het voortraject in verband met de agrarische en natuurlijke structuur helemaal afgewerkt. Het enige wat nu nog moest gebeuren, was de omzetting in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. We stellen nu vast dat die omzetting niet of ellendig traag gebeurt. Het gevolg is dat doelstellingen inzake het beschermen van bossen die nu zonevreemd zijn, niet gehaald worden. Ik heb het al gezegd in mijn repliek op de Septemberverklaring: die 10.000 hectare bos in Vlaanderen halen we niet. En dat heeft veel te maken met het feit dat die gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op dit ogenblik liggen te wachten op Godot.

Het is goed dat u een debat start, minister, maar het zou ook goed zijn mocht u wat daadkracht tonen in de opdracht die nu op uw bord ligt.

De heer Jan Verfaillie: Minister, in het artikel in De Morgen staat letterlijk dat de bouwgrond en de openbare nutsvoorzieningen duurder zouden worden en dat de belastingbetaler daar niet voor zou opdraaien, maar dat het aan de individuele persoon zal zijn om daarvoor op te draaien. Als u die tekst inderdaad hebt nagelezen, hebt u dat ook effectief goedgekeurd. Dat betekent dus dat er wél bijkomende lasten komen.

De heer Wilfried Vandaele: Dat is nu toch ook zo, voor een deel?

De heer Jan Verfaillie: Dat is al voor een stuk zo. U wou niet onderbroken worden, ik wens ook niet onderbroken te worden, mijnheer Vandaele.

Mijnheer van Rouveroij, u zei dat we van die basismobiliteit af moeten, omdat in het buitengebied de maatschappelijke kost veel groter is dan de maatschappelijke opbrengst. Uw pleidooi is dat we de basismobiliteit niet meer nodig hebben op het platteland, dat er geen bussen of belbussen meer moeten rijden.

Ik verwijs in dat verband ook naar wat u twee weken geleden zei, namelijk dat de financiële problemen van de plattelandsgemeenten allemaal zouden worden opgelost met het Plattelandsfonds. U houdt dus enerzijds een warm pleidooi voor het Plattelandsfonds, maar anderzijds wenst u veel meer middelen van het platteland weg te laten vloeien door de basismobiliteit af te schaffen. *(Opmerkingen van de heer Sas van Rouveroij)*

Minister Philippe Muylers: Wij hebben in de commissie met de drie ministers samen gedurende meer dan een uur een overzicht gegeven van wat we het laatste jaar rond water hebben gedaan en wat er nog in de pijplijn zit. Wie aanwezig was, mijnheer Sanctorum, herinnert zich wellicht dat ik heb gezegd dat wij duidelijk van mening verschilden, maar dat mij dat ook niet verbaasde, en dat ik veeleer het tegendeel erg zou vinden.

U herinnert zich wellicht dat we dat toen hebben gezegd. Het lijkt mij echter niet zinvol die discussie hier snel snel, in een paar minuten, over te doen.

Ik ga nu niet opnieuw de discussie voeren over wat de Vlaamse Regering – zowel minister Crevits, minister Schauvliege als ikzelf – doet rond watersnood. Ook in de huidige begroting trekken we daar opnieuw middelen voor uit.

De discussie met de journalist ga ik ook niet voeren. Ik wil mij niet focussen op journalisten. Ik wil focussen op de perceptie die is ontstaan. Die wil ik namelijk weerleggen. Dat is het belangrijkste. De perceptie is ontstaan dat ik het landelijk wonen wil ontmoedigen door belastingen te heffen, door de kosten te verhogen. Dat wil ik niet doen. Die perceptie is ontstaan. Het heeft weinig te maken met wat er al dan niet gezegd is.

Ik vraag u om vandaag het debat te voeren met een beetje goede wil. Ik vraag dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen discussiepunten en beslist beleid. We willen een discussie aanwakkeren over wat er in de toekomst mogelijk is. Dat was ook de bedoeling van het artikel in De Morgen. Dat wil niet zeggen dat ik alles wat in het groenboek staat ook wil uitvoeren. Die elf sleutelkwesties uit het groenboek zijn trouwens niet samen uitvoerbaar. We willen een discussie voeren. Dat mag toch? Ik denk dat u daar ook achter staat. Wees alstublieft intellectueel zo eerlijk een onderscheid te maken tussen discussiepunten en beslist beleid. Het gaat hier niet over beslist beleid. Ik heb duidelijk gezegd wat ik ervan vind.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Minister, de perceptie in het platteland blijft bestaan. Die zal nog verergerd worden door wat geen perceptie is, namelijk de afschaffing van het Plattelandsfonds. Dat fonds wordt al drie jaar aangekondigd. Bij ons in de Westhoek zat men daar op te wachten. Nu komt er een fiscale afstraffing van de plattelandsbewoners. Dan gelooft men niet meer in Brussel. Het platteland wordt door de grootstedenbewoners nu eigenlijk beschouwd als de wandeltuin om tijdens de weekends in te vertoeven en voor de rest te laten ontploffen.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, wat mijnheer Vanden Bussche zegt, is natuurlijk niet aan de orde.

Mijnheer Verfaillie, als collega van Rouveroij al gezegd zou hebben dat hij af wil van die basismobiliteit, dan heb ik dat in elk geval niet gezegd. Ik heb vastgesteld dat men die laatste procentjes inderdaad niet haalt en ook niet zal halen, omdat die kost zo hoog is. Ik denk dat u dat ook gezegd hebt, collega van Rouveroij.

We kennen de regeling voor zonevreemde woningen in agrarisch gebied en we staan daarachter. We kennen ook de zonevreemde functiewijzigingen, de mogelijkheden voor herbestemming van hoevegebouwen en de mogelijkheden die er zijn als die gebouwen op de

erfgoedlijst staan. Wij staan daarachter en steunen dat. We vragen echter natuurlijk wel dat dat allemaal correct wordt nageleefd en uitgevoerd. Ik denk dat dat ook is wat de landbouwsector in dezen vraagt.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Mijnheer Verfaillie, het leek mij bijna onmogelijk dat wij onder hetzelfde gesternte geboren zijn, maar kijk: ik ben vandaag jarig en u was blijkbaar maandag jarig. (*Applaus. Opmerkingen van de heer Verfaillie*)

Afspraak straks in het koffiehuis voor een traktatie.

Aangezien het mijn verjaardag is, maak ik graag van hetzelfde voorrecht gebruik als de vorige spreker, de heer Vandaele, om het eerste deel van mijn betoog storingsvrij te brengen.

Ik vind het debat tot nu toe – ik wik en weeg mijn woorden – toch enigszins bedroevend. We hebben het over ‘afgelegen woningen in Vlaanderen’. Wat een tegenstelling houdt dat niet in? Het is jammer dat de heer De Wever nu op pad is om de verkiezingsstrijd te voeren in Antwerpen. We zouden hem, de slimste mens, namelijk kunnen vragen wat de oppervlakte van Rusland is.

Rusland is 17.098.242 vierkante kilometer groot. Als iemand 17 miljoen zou antwoorden, dan is hij ongeveer juist. Die overige 98.000 vierkante kilometer is ongeveer nog vier à vijf keer de oppervlakte van Vlaanderen. Het grootste land van Europa, Oekraïne, is 680.000 vierkante kilometer groot. Het grootste land van de Europese Unie is 551.000 vierkante kilometer groot. En Nordrhein-Westfalen alleen al is 34.000 vierkante kilometer groot. En dan zijn wij hier bezig over ‘afgelegen wonen in Vlaanderen’. (*Applaus bij de oppositie*)

Ik zal zelfs nog meer zeggen. U weet dat ik in Bavikhove woon, deelgemeente van Harelbeke. Als er al sprake zou zijn van afgelegen wonen in Vlaanderen, blijft het gek dat we hier over dingen spreken die in schril contrast staan tot mijn eigen ervaring. Ik heb betaald voor mijn gasaansluiting, want er was geen gas in de straat. Ik heb betaald voor mijn elektriciteitsaansluiting, want er was geen elektriciteit in de straat. Ik weet niet waarover we bezig zijn, want al wat je extra moet betalen omdat je landelijk woont, moet je vandaag al betalen. We zijn bezig over iets fictiefs, een non-issue. Toch zijn we er ondertussen een uur en een kwartier over aan het doorbomen.

Wat mij het meeste stoort aan dit debat, is het volgende: als je de N-VA hoort, heb ik het gevoel dat Bart De Wever het LDD-programma verkondigt. Hij heeft het over de ontvetting van de overheid, daaraan zouden we prioriteit moeten geven. Maar daar hoor ik de N-VA-ministers met geen woord over reppen. Meer nog: als ik verkiezingspamfletten van de N-VA zie, zie ik de ‘afschaffing van de provincies’ niet eens staan, enkel de ‘afslanking van de provincies’. Alle grote partijen hier aanwezig hebben ooit al gepleit voor de afslanking van de provincies. Enkele zijn zelfs zo ver gegaan om over de afschaffing te spreken. We weten allemaal dat we daar kunnen besparen, namelijk 1,5 miljard euro per jaar.

In heel deze zinloze discussie over het Vlaamse platteland, hoor ik daarover geen woord, ook niet van de N-VA. Als we de N-VA horen in het verkiezingsdebat, klinkt het dat de overheid te zwaar is en dat er te veel structuren zijn. Wel, begin er zelf aan. Als u niet eens de ballen aan uw lijf hebt om in uw folder voor de verkiezingen te schrijven dat u de provincie wilt afschaffen, heb ik de grootste bedenkingen bij wat de N-VA ambieert, zijnde de voorvechter te zijn van de sanering van Vlaanderen en te zorgen voor de afslanking van onze structuren. Veel geluk ermee, maar dat is een dode ‘muis’ op voorhand.

Het wordt misschien de grootste ontgoocheling voor de Vlamingen in 2014, als de N-VA in Vlaanderen als regeringspartner de komende twee jaar niet het tegendeel bewijst door het eindelijk eens over een andere boeg te gooien en daadkracht te tonen. Dat doe je niet door energiebedrijven te creëren in Vlaanderen, waarbij de hoofdman ‘by the way’ een N-VA-benoeming is, die dan als functie heeft de sanering van de overheidsgebouwen. Daarvoor

hebben we nota bene federaal al twee bevoegde instanties. Dat is werkelijk spaghetti draaien rond de oren van de mensen.

De voorzitter: Mijnheer Sabbe, het debat gaat over het dunder worden van wonen in afgelegen gebied. Ik heb het toegelaten omdat het het onderwerp van de dag is, maar het debat gaat niet over het afschaffen van provincies.

De heer Ivan Sabbe: Politiek gaat volgens mij nog altijd, en zeker in de huidige economische toestand, om het stellen van prioriteiten. De Vlaamse Regering zegt dat we keuzes moeten maken en dat we Di Rupo niet moeten volgen. Daar hebben ze volledig gelijk in. Dan vind ik het een non-issue en zelfs gevaarlijk om te spreken over het feit dat we vinden dat afgelegen wonen ontmoedigd of bestraft moet worden. Oké, de minister neemt nu een bocht van 180 graden en zegt dat hij het niet heeft gezegd, maar hij heeft het dan toch maar gezegd. Daaraan doen we niet mee. We willen klare taal en duidelijke richtlijnen.

De voorstellen van de minister botsen terecht op kritiek van de collega's en binnen de regering. De oppositie moest hier niet veel doen. CD&V heeft het werk voor ons gedaan en heeft aangetoond dat het eens te meer een splijtzwam is in deze ploeg. De gemeenteraadsverkiezingen 'jeuken' natuurlijk sterk. Men probeert hier nog even snel wat punten te scoren en de voorvechter te zijn van wie mogelijk aan het luisteren is.

Gelukkig blijft dit alles 'policy by announcement'. Deze regering heeft al zo veel zaken aangekondigd. Steeds opnieuw komt er gelukkig niet veel van. Ze dronken een glas, ze deden een plas en alles bleef zoals het was. We zullen uiteindelijk ook op dat vlak heel weinig verandering zien, denk ik. Een terecht punt is wel: maak dan werk van de gemeentelijke structuurplannen, om wonen woonbaar te maken. Stop met de kernen van de steden autovrij te maken of verkeersluw en parkeerplaatsen af te schaffen. Maak juist mogelijk dat men in die kernen kan werken. Geef een positieve impuls om mensen in de steden te laten wonen. Langs de ene kant het centrum onbewoonbaar maken en dan de mensen die in het buitengebied zitten omdat ze in de stad niets vinden, proberen aan te pakken, kan niet.

Mijnheer Van Dijck, ik vind het heel gevaarlijk wat u hebt gezegd. U hebt op de dubbele vraag van de heer Ceysens gezegd: ik heb dat zo niet gezegd. Maar u hebt letterlijk gezegd dat we dan de zonevreemde gebouwen een uitdovend karakter moeten geven. Dat hebt u letterlijk gezegd. Ik stel voor dat we dat checken in het woordelijk verslag van wat hier is gezegd.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik ga helemaal niet akkoord met de manier waarop de collega zich opstelt tegenover het debat rond ruimtelijke ordening. Mijnheer Sabbe, u hebt een paar keer gezegd: dit is een non-issue. Ik vind dit nu net een van de belangrijkste discussies die we de komende jaren zullen moeten voeren: hoe gaan we om met de schaarse ruimte die we in Vlaanderen hebben als we geconfronteerd worden met gezinsverdunding, als we geconfronteerd worden met een bevolkingstoename, maar ook als we geconfronteerd worden met een steeds toegenomen gevoeligheid van de Vlaming voor zijn omgeving en zijn levenskwaliteit? Dit afdoen als een non-issue is dit parlement onwaardig, collega. De emotie waarmee we dit debat al sinds 14 uur voeren, bewijst dat ook. Ik ga ervan uit dat die emotie samenhangt met de inhoud van het debat en niet met de timing waarop het is gepland. Het is geen non-issue, het is een zinvolle discussie.

Het lijkt me ook dat we de discussie correct moeten voeren. Correct betekent ook dat we met de correcte termen werken. De begripsverwarring die hier al een paar minuten bezig is rond zonevreemdheid en uitdoofbeleid, bewijst dat. We moeten hier echt op letten, want er kijken veel mensen die veel hebben geïnvesteerd in hun woning, met ons mee. Iedere begripsverwarring moeten we absoluut uitsluiten.

De heer Martens heeft daarnet heel duidelijk gesteld waar onze partij voor staat. Ik wil iedereen oproepen om de intellectuele hygiëne aan de dag te leggen om dit debat correct te voeren. Timing is daarbij belangrijk. Alleen op die manier kunnen we de noodzakelijke voorwaarden creëren om dit zeer zinvolle debat te voeren op een manier waarbij we er met zijn allen baat bij hebben. Ik denk dat dat ons aller ambitie moet zijn.

De heer Ivan Sabbe: Op de tussenkomsst van de collega wil ik het volgende zeggen. Ik heb wel een alternatief aangereikt, en dat is heel duidelijk. We zijn het erover eens dat de ruimte schaars is. Dat is duidelijk, gezien de beperkte oppervlakte waarop we wonen. Ons land is zeer dicht bevolkt. Enkel in de Ardennen, waar er meer everzwijnen zijn dan mensen, heb je ruimte om uit te breiden, dat is duidelijk. Maar uiteindelijk valt Wallonië niet onder het grondgebied van Vlaanderen.

Ik voer dit debat wel sereen en ik reik ook een oplossing aan, een oplossing waar we in het winkelnotadebat reeds over hebben gesproken, collega. U weet dat ik daarbij pasklare antwoorden heb. Ik zal ze nog eens herhalen, speciaal voor u. Wij moeten de centra attractiever maken. Ik hoor een aantal van uw collega's op gemeentelijk niveau en ik zie dat Groen samen met sp.a de stad Gent volledig autovrij wil maken in zijn programma voor de gemeenteraadsverkiezingen – tenzij die folder ook niet klopt, misschien is het een oude folder. U moet stoppen met het beleid om steden onattractief te maken. Hoe maak je steden onattractief? Doordat mensen er niet kunnen parkeren. Door het permanent inbouwen van snelheidsbeperkingen die zinloos zijn. Door overal waar een auto zou kunnen staan, paaltjes te zetten. Door zelfs in de afhaalzone, de kiss-and-ridezone bij de verschillende stations, hinderpalen te zetten zodat niemand er nog kan geraken, zelfs het openbaar vervoer niet. In Kortrijk is het bijvoorbeeld onmogelijk te parkeren voor 8 uur 's morgens in de publieke parking, zodat men de trein niet kan nemen. Dat zijn allemaal maatregelen om het centrum en de stad onattractief te maken. Op die manier moeten de mensen naar het platteland. In dat 'platteland' kunnen ze allemaal lekker in de stad wonen.

De heer Bart Martens: Mijnheer Sabbe, die wijken in steden die het meest autoluw zijn of die zelfs volledig autovrij zijn, zijn ook de wijken waar de vastgoedprijzen het hoogst zijn en het snelst stijgen. Het zijn misschien niet de wijken waar er Lidl's worden ingepland. Het autoluw of autovrij zijn heeft niets te maken met onleefbaarheid van een stad, juist in tegendeel. Als je kijkt naar steden als Kopenhagen of Zürich die in internationale vergelijkingen prijken op de top van de meest leefbare steden, dan zijn dat de steden met verhoudingsgewijs het minste parkeerplaatsen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer Sabbe, ter informatie: ook in West-Vlaanderen zijn er meer varkens dan mensen. Dat zegt wel iets over de ruimtelijke ordening in mijn provincie.

Ik wil het hebben over die 1 miljoen Vlamingen meer tegen 2050 die we op een goede en kwalitatieve manier moeten huisvesten.

Ik wil even refereren aan mijn streek. De Intercommunale Leiedal heeft tijdens haar jubileumjaar, vorig jaar, een interessante studie gemaakt over de uitdeinende inktvlek die de regio Kortrijk/Zuid-West-Vlaanderen is. Tussen 1950, vijf jaar na de Tweede Wereldoorlog, en vandaag merk je letterlijk dat de rode vlakken op de kaart steeds groter worden. Ook de ruimte tussen die kernen wordt steeds dichter en slijt zelfs dicht. De vraag is of we die inktvlek morgen helemaal vol willen krijgen.

Ik wil er even op wijzen dat Kortrijk als gevolg daarvan de enige centrumstad is waarvan de bevolking de laatste jaren is gedaald en waar de demografische prognose ook van een daling uitgaat. De bevolking gaat weg uit de kern en trekt naar de randgemeenten, waar ze ruimte vindt voor haar kinderen. Dat zegt iets over de wijze waarop we onze steden moeten ontwikkelen. We moeten aantrekkelijke plekken creëren voor jonge gezinnen. Mijn stad is daarvan een slecht voorbeeld. Er is dan ook veel werk aan de winkel.

Waar hebben we het over? Gaat het over het platteland en over de grote verkavelingen en over huizen die in fysieke afstand ver van de stad liggen? Ik denk dat we het moeten hebben over die vuile plekken in de opvulling van die grootstedelijke gebieden in Vlaanderen. Minister, wij zijn blij dat u inziet dat de ruimtelijke wanorde in Vlaanderen moet stoppen. De heer Martens heeft dat ook gezegd. Wij pleiten voor het stopzetten van de ruimtelijke wanorde. De open ruimte moet worden gevrijwaard voor de landbouw, de natuur en voor de mensen die er wonen. Tegelijkertijd moet ook de stad aantrekkelijk worden gemaakt voor wie er woont.

Wat u hebt gezegd in de kranten, weet ik niet. Dat was een ballonnetje, begrijp ik, en die lopen snel leeg. U hebt ook gezegd dat het nooit de verantwoordelijkheid is van de burger en dat de burger dan ook niet moet opdraaien voor de meerkost van zijn elektriciteitsaansluiting op het platteland of in een afgelegen gebied. Het is de verantwoordelijkheid van alle overheden om een ruimtelijke ordening te creëren die het evenwicht tussen stad en buitengebied goed ordent en die maakt dat we de open ruimte niet verder aansnijden. Wat zeker niet kan, is dat we morgen van het platteland een plaats maken waar meer moet worden betaald voor nutsvoorzieningen, en dat dus alleen nog toegankelijk is voor rijke mensen. Op die manier zouden we de mensen die daar nu al wonen, straffen voor het feit dat ze op het platteland wonen. De grootste armoede en de laagste inkomens vinden we in het Vlaamse buitengebied. Mijnheer Verfaillie, als ervaringsdeskundige en burgemeester van een kleine stad in het buitengebied, weet u heel goed dat er relatief veel armoede is in ruraal gebied. Daar moeten de heffingen dan ook zeker niet worden verhoogd.

Het is de verantwoordelijkheid van de overheden die jarenlang lintbebouwing, grote verkavelingen en wilde bedrijfszones heeft toegelaten. Elke burger mocht zich bedienen. Ik geef een voorbeeld uit mijn streek. Spiere-Helkijn, op de grens met Wallonië, is een kleine gemeente die heel klein is moeten blijven omdat ze faciliteiten heeft. Die gemeente heeft verkaveld en een grote bedrijvenzone aangelegd op de steenweg naar Doornik om haar eigen kosten, dus de kosten van het gemeentebestuur, te kunnen betalen. De vraag is of we nog ruimtelijke ordening moeten toelaten die de gemeentekas moet spijzen? Neen. Maar dan moeten er wel alternatieven zijn. Minister Bourgeois draagt in dat debat een grote verantwoordelijkheid. Hij moet ervoor zorgen dat de leefbaarheid van de kleinere steden en dorpen, vooral in ruraal gebied, mogelijk is. Die gemeentes hebben grote oppervlaktes, veel steden, veel waterlopen. Het kost hen een fortuin om een minimale levenskwaliteit te garanderen. Zij vragen geen lasten maar een plattelandsfonds. Zij vragen een correctie van het Gemeentefonds om de leefbaarheid van hun inwoners te vergroten. Dat zal niet gebeuren door daar nog meer bedrijfszones en verkavelingen toe te laten.

Ik ben de denkpiste van collega Martens genegen om het instrument van het kadastraal inkomen inderdaad eens grondig te bekijken. Waar je ook woont, er zou geen vorm van onrechtvaardigheid mogen zijn. Draagkracht en de grootte van de eigendom moeten bepalend zijn voor de belastingen die men betaalt, of je nu in Zoutenaai woont of in Antwerpen. Maak het rechtvaardig, waar je ook woont.

Voorzitter, ik heb nog twee bedenkingen. Laat ons pleiten voor een sterke, stedelijke inbreiding, voor het aantrekkelijk maken van onze steden. Ik denk aan mijn eigen stad, die ontvolkt. Mijnheer Sabbe, dat betekent minder auto's – en niet geen auto's –, met voorrang voor auto's van bewoners en voor mensen die komen winkelen. Overigens herleeft uw stad Kortrijk met een winkelcentrum in de binnenstad die verkeersvrij is.

Laat ons via het Plattelandsfonds investeren in de leefbaarheid van het platteland en dus in een stevige ruimtelijke ordening. Ik richt me in het bijzonder tot mijn collega's van CD&V, die naar mijn bescheiden mening een zeer groot offensief tegen minister Muylers hebben gelanceerd. Jullie hebben zeer veel burgemeesters en schepenen. Jullie dragen mee een verantwoordelijkheid voor de ruimtelijke wanorde van Vlaanderen. Jullie moeten nu niet doen alsof jullie fantastische oplossingen hebben. Jullie zijn een deel van het probleem. Zie

het ook in en doe er samen met de minister iets aan, niet door lasten te heffen maar door de leefbaarheid van Vlaanderen met constructieve oplossingen mogelijk te maken, want die heb ik van jullie niet gehoord. (*Applaus bij Groen, sp.a, de N-VA en LDD*)

De heer Lode Ceysens: Mijnheer Caron, ik vind het jammer dat u een betoog waar ik mij in heel grote lijnen in kon vinden, op zo'n manier afsluit. Wij hebben meermaals in de commissie Ruimtelijke Ordening bewezen – dat kan de minister bevestigen – en wij hebben ook met de opmaak van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen bewezen dat we willen meedenken over de toekomst. Als we het debat op een serene manier willen voeren, dan moeten we dat niet voeren met zulke oneliners waardoor men een hoop mensen in de onzekerheid stort. (*Applaus van de heer Ludwig Caluwé*)

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, collega's, ik ben blij dat we dit debat vandaag kunnen voeren. Ik ben de laatste om mensen te vertellen wat hun favoriete huisvesting moet zijn. Iedereen die mij een beetje kent, weet dat betuttelen niet in mijn woordenboek staat, en ook niet in dat van mijn partij. De mensen moeten zelf weten waar ze willen wonen. Maar juist om die vrijheid van keuze ook in de toekomst mogelijk te maken, moeten we nu nadenken over de manier waarop we in Vlaanderen willen omspringen met de ruimte. Als we dat niet doen, is er straks geen ruimte meer om over na te denken.

Vlaanderen heeft 462 inwoners per vierkante kilometer. Wij zijn dichter bevolkt dan Nederland en India. Over enkele decennia komt er nog een miljoen mensen bij. Waar gaan we die mensen laten wonen?

We hebben het nu over wonen, maar er moet ook ruimte zijn voor het bedrijfsleven, voor industriële activiteit, voor verkeer van goederen en mensen, voor ontspanning en recreatie, voor landbouw, voor natuur, voor de biodiversiteit én om de schokken van de klimaatsverandering op te vangen. Zingen voor het klimaat? Ik ben een groot voorstander, maar daarmee gaan we onze kelders niet droog houden. Bij elke wolkbreuk staan er wel ergens in Vlaanderen tientallen, soms honderden huizen onder water. Als we willen dat over enkele decennia hele steden en gemeenten onderlopen, dan moeten we doorgaan zoals we nu bezig zijn en de vrije oppervlakte blijven verharderen, zodat het hemelwater geen kant meer op kan. Ik ben nu minister van Ruimtelijke Ordening en ik neem mijn verantwoordelijkheid. Waarom? Omdat alle deskundigen het er over eens zijn dat het onze tijd niet zal duren en dat we op weg zijn naar een catastrofaal ruimtelijk infarct. Mag ik dan alsjeblieft vragen dat we met zijn allen nadenken over de kant die we op willen? Of gaan we onze kop in de grond steken?

Hoe dan ook, Vlaanderen zal niet groter worden. Nadenken over onze ruimte is een plicht. Maar ik heb nooit gezegd dat mensen niet op het platteland mogen wonen. We dienen naar maximale vrijheid te streven, en ik gun iedereen zijn woondroom. Maar als we alles op zijn beloop laten, valt er in de toekomst niets meer te realiseren. Dan komen we allen tot de vaststelling hoe dom het was om niet eerder in actie te schieten. Heel veel ouderen, ook weduwen en weduwnaars, leven nog steeds in het huis waar de kinderen zijn opgegroeid. Ik verbied bejaarde mensen niet om te blijven wonen in een veel te groot huis. Natuurlijk niet. Maar is het niet verstandig om die mensen een zinvol en betaalbaar alternatief te bieden en zo een huis met vier slaapkamers beschikbaar te krijgen voor de woningmarkt? Niemand kan bezwaar hebben, als de bejaarde dat wil.

Ik kan gezinnen met kinderen niet verbieden om op het platteland te wonen en een grote tuin te bezitten. Dit moet en zal mogelijk blijven in Vlaanderen. We dienen wel na te denken over alternatieven. Ik wil niet op een woonplein wonen met een gemeenschappelijke tuin en speeltuin. Maar mijn kinderen zijn volwassen Jonge gezinnen vinden het misschien een uitstekende optie. Als deze pleinen de ruimtelijke ordening ten goede komen, zijn ze een uitstekend alternatief. Beperk ik zo de keuze van de Vlamingen? Of geef ik ze meer keuze?

Ruimte verander je niet op één dag. Daarom wens ik nu het debat te openen over de ruimte waar we binnen enkele decennia willen wonen, werken, handel drijven, landbouw bedrijven, ontspannen, ons verplaatsen en van de natuur genieten. Gaan we het debat uit de weg, dan haalt de realiteit ons in. De versnippering van de ruimte gaat steeds verder in Vlaanderen, en als er geen open ruimte meer is, is het debat zinloos. Daarom vraag ik u om dit debat op een eerlijke manier te voeren, zoals vandaag een aantal leden hebben gedaan.

De heer Bart Martens: Minister, dit debat is zeker zinvol. Het is goed dat u dit debat over ruimtelijke ordening aangaat. Maar zoals u weet: woorden wekken, voorbeelden strekken. Als we discussiëren over ruimtelijk Vlaanderen in 2050, moeten we nu ook al stappen zetten om de nodige ruimte te vrijwaren. Ik geef collega van Rouveroij gelijk. Er moeten inderdaad heel wat groene, gewestelijke, ruimtelijke uitvoeringsplannen worden goedgekeurd om die gewenste agrarische cultuur te kunnen verankeren, om de doelstelling van het Vlaamse regeerakkoord van 38.000 hectare bijkomende natuurgebieden en 10.000 hectare bijkomende bosgebieden te kunnen waarmaken. U beschikt over de nodige bevoegdheden, minister. U kunt elke maand een groen uitvoeringsplan ter goedkeuring aan de regering voorleggen. U heeft onze steun.

Wat de wateroverlast betreft: de voortgang van onze resolutie is in de commissie besproken. Er moet nog uitvoering gegeven worden aan heel wat aanbevelingen op het vlak van ruimtelijke ordening. We hebben in de zogenaamde commissie Wateroverlast gevraagd naar aanvullende ruimtelijke instrumenten voor het vrijwaren van waterbergend vermogen in de overstromingsgevoelige gebieden. Daar is nog geen werk van gemaakt. We vragen u, minister, uitvoering te geven aan deze resolutie, die is goedgekeurd over de grenzen heen van meerderheid en oppositie. Discussiëren ja, maar daadkracht is beter.

De heer Lode Ceysens: Minister, u hebt de discussie aangetrokken. Ik vind alleen dat ze op een ongelukkige wijze is aangetrokken. We hebben hierover een debat in de plenaire vergadering kunnen voeren. Het is lang geleden dat we tijdens een plenaire vergadering zo uitgebreid over de ruimtelijke ordening hebben kunnen spreken. Ik vind het jammer dat uw woorden het debat gedeeltelijk hebben gehypothekeerd. Ik heb vernomen dat u nu afstand neemt van de zinnen die zijn neergepend. U zal in de CD&V-fractie dan ook een partner vinden om na te denken over de vraag hoe Vlaanderen er in 2050 uit moet zien.

De heer Pieter Huybrechts: Minister, ik heb de indruk dat uw partijvoorzitter u naar aanleiding van uw uitspraken serieus op de vingers heeft getikt. U wilde bijkomende lasten heffen op de openbare nutsvoorzieningen van mensen die ervoor kiezen afgelegen te wonen. Blijkbaar vonden uw collega's dergelijke uitspraken vlak voor de verkiezingen geen goed idee. U hebt bevel gekregen alles te herroepen wat u gisteren en eergisteren hebt verteld.

Ik wil echter positief eindigen. Zoals reeds gesteld, willen we u steunen indien u bepaalde woonvormen, zoals kangoeroewoningen en compacte woonvormen, wil stimuleren. Indien u de idee zou koesteren na de verkiezingen naar aanleiding van deze discussie opnieuw met bijkomende lasten op de propfen te komen, zult u ons op uw weg vinden. We zullen dit blijven verwerpen en aanklagen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Sas van Rouveroij: Minister, wat u vandaag hebt verteld, klinkt heel wat beter dan wat we hebben gelezen. Of dat een gevolg is van het voortschrijdend inzicht dan wel of de journalist uw woorden slecht heeft weergegeven, laat ik in het midden.

Ik wil me aansluiten bij de heer Martens, die zich in feite op zijn beurt bij mijn eerdere woorden heeft aangesloten. Visievorming is goed, maar mag niet ten koste van de daadkracht op korte termijn gaan. Ik denk dan in het bijzonder aan de afwerking van een aantal gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen om de natuur- en bosstructuur te realiseren.

De heer Ivan Sabbe: Minister, we moeten effectief afstappen van de 'politics by announcement'. Zelfs een aantal van uw coalitiepartners hebben dit gesteld. Indien concrete acties moeten worden ondernomen, is het beter een concreet actieplan op tafel te leggen. U

moet geen ballonnetjes oplaten die dan in uw voor- of nadeel kunnen worden geïnterpreteerd. Het gaat vooral om daadkracht.

Volgens mij is, vooral in Vlaanderen, nog nooit iets bereikt door zaken te verhinderen. Wat we willen, moeten we positief stimuleren. Dat geldt niet enkel in het binnenstedelijk gebied, waar de attractiviteit van het wonen moet worden gestimuleerd. We mogen niet enkel naar de toegankelijkheid van het binnenstedelijk gebied kijken, we moeten ook de intrastedelijke bereikbaarheid stimuleren. Op dat vlak moeten we in Vlaanderen mogelijkheid creëren. Het gaat dan om de missing links waarover we het hier al zo lang hebben. Er zijn mobiliteitsproblemen in Antwerpen. Ook andere zaken blijven zeer lang aanslepen. Dat veroorzaakt problemen.

Dit is een zeer dichtbevolkte regio. Gelukkig zijn we nog ver verwijderd van de toestanden die we in Calcutta kunnen zien. Er is nog wat ruimte. Er moet echter nu worden gehandeld. Aangezien u aan het stuur zit, wordt van u actie verwacht.

Minister Philippe Muylers: De heer Martens heeft naar de afbakening van de gebieden van de natuurlijk en agrarische structuur (AGNAS) verwezen. Ik wil heel duidelijk stellen dat dit een moeilijk en traag proces is. We willen immers een draagvlak creëren. Indien alles klaar lag en er bij alle partijen een draagvlak was, zouden we het gewoon kunnen uitvoeren. Ik wil dit draagvlak creëren. Het gaat immers om de broodwinning van de boeren. Ik wil op een degelijke wijze met dit veranderingsproces omgaan. Ik wil draagkracht creëren en alle mogelijke oplossingen samen uitzoeken. We hebben het AGNAS-proces uitgetekend. We willen dat nu verder uitvoeren.

De indruk mag zeker niet ontstaan dat er met betrekking tot de ruimtelijke ordening niets gebeurt. We hebben al heel veel gerealiseerd. Er zijn in de commissie-Sauwens en in de commissie-Berx heel wat quick wins voorgesteld. De hemelwaterverordening ligt klaar voor de politieke discussie. Ik zal niet op het eindadvies van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) wachten. Dat zou te lang duren.

Een van de belangrijkste punten die ik met betrekking tot de ruimtelijke ordening tot stand wil brengen, is de creatie van een draagvlak. Dat geldt voor de langetermijnvisie en voor de kortetermijnvisie. Ik ga ervan uit dat we knopen moeten doorhakken. We zullen dat ook doen. De Hemelwaterverordening is daar een goed voorbeeld van. We kunnen iets beter een dag later met een draagvlak dan een dag eerder zonder draagvlak doen.

De heer Sas van Rouveroij: Minister, een draagvlak, natuurlijk, maar we zijn nu al drie jaar bezig. Hoor ik de belofte dat u nu de agrarische en natuurlijke structuur toch nog voor het einde van deze legislatuur wilt voltooien?

Minister Philippe Muylers: Dat gebeurt stap voor stap. Een aantal procedures zijn al goedgekeurd. Ik heb dit in de commissie voor Ruimtelijke Ordening – ik meen dat u er geen lid van bent – aangetoond. Ik heb verteld waar we staan in elk van de AGNAS-procedures. Ik heb verteld welke al afgerond zijn en met welke we nog bezig zijn.

Ik veronderstel, mijnheer Martens, dat die rapportage ook in de toekomst nog op de agenda van de commissie zal staan.

De heer Pieter Huybrechts: Ik had graag een motie willen aankondigen.

De heer Ivan Sabbe: Er komt ook een motie van LDD.

De heer Wilfried Vandaele: En een motie van de meerderheid.

De heer Sas van Rouveroij: En ook een van Open Vld.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Moties

De voorzitter: Door de heer Huybrechts, door de heer Sabbe, door de heer Vandaele en door de heer van Rouveroy werden tot besluit van dit actualiteitsdebat moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk om 16.15 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daar straks over uitspreken.

Het debat is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de toename van de verwijlntresten van de Vlaamse overheid

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, minister, collega's, ik verwijs voor deze actuele vraag naar een artikel dat vandaag verschenen is in Het Belang van Limburg – en alles wat daarin geciteerd wordt, is correct.

De afgelopen jaren deelden wij de bezorgdheid over de verwijlntresten. U weet, collega's, dat verwijlntresten moeten worden betaald wanneer de Vlaamse overheid haar facturen laattijdig betaalt. Dat is natuurlijk niet goed voor bedrijven. Vaak geraken ze daardoor in de problemen. We hebben pas een discussie gehad over het bankenplan. We weten dus dat op dit moment bedrijven erg verlegen zitten om liquiditeiten.

Het is natuurlijk ook niet goed voor de overheid, want het geld dat wij uitgeven aan verwijlntresten, is natuurlijk verspild, dat zijn we kwijt. En we kennen natuurlijk de maatschappelijke noden inzake scholen en O&O – om er maar enkele te noemen.

Het gaat soms om hoge cijfers, de afgelopen acht jaar bijvoorbeeld om 72 miljoen euro, gemiddeld 9 miljoen euro per jaar. Maar, minister, vorig jaar was er plots een kentering. Ik heb u daar ook mee gefeliciteerd. Toen zakten de verwijlntresten naar 5,6 miljoen euro. Dat is nog altijd veel geld, maar het was wel een daling met 30 procent en we waren duidelijk op de goede weg. Echter, als ik naar de cijfers kijk van het eerste halfjaar, dan zie ik weer een heel grote stijging met 83 procent. Zelfs als u het Fonds voor de Lastendelging even opzijzet, spreken we nog altijd over een stijging met 63 procent.

Mijn eerste vraag, minister, is ... (*Opmerkingen van minister Philippe Muylers*)

Neen, ik mag er maar één stellen per ronde. Ik stel mijn eerste vraag, dan antwoordt u en dan komt er een tweede vraag.

Mijn eerste vraag luidt: waar zit volgens u het probleem? Ik kan natuurlijk wel aanduiden bij welke instellingen, zoals de OVAM, Waterwegen en Zeekanaal en het Vlaams Infrastructuurfonds, maar hoe komt het nu dat die instellingen plots in de problemen zijn geraakt?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, mijnheer Vereeck, ik ben er zeker van dat we deze bekommernis delen. Elke verwijlntrest is een euro die we niet elders kunnen inzetten en we hebben geen overschot aan middelen.

Ik ga in op uw vraag waar het probleem zit. Ik neem de OVAM en ik voeg er het Agentschap voor Facilitair Management (AFM) bij, het agentschap dat instaat voor het beheer van de gebouwen. Daar zijn vrij veel verwijlntresten en dat heeft voor 100 procent te maken met een historisch proces waarin nu een uitspraak is gevallen. De Vlaamse overheid is in het ongelijk gesteld en nu moet het bedrag met verwijlntresten worden betaald. Kunnen we daar

iets aan doen? Ja, en we doen daar iets aan. Er is een afspraak gemaakt met de collega's in de Vlaamse Regering dat de stukken, de bedragen, die niet betwist worden, op een geblokkeerde rekening worden geplaatst zodat we er in de toekomst, als we zouden verliezen, al geen verwijlintresten op moeten betalen.

Een tweede groot blok is Mobiliteit en Openbare Werken (MOW). Ten eerste is het voor een stuk eigen aan MOW dat er redelijk wat verwijlintresten zijn, omdat er ook redelijk wat discussies en betwistingen zijn.

Ten tweede, de kwartaalcijfers zijn niet altijd de juiste basis. Ik geef een voorbeeld. Als ik 50 procent neem van het volledige vorige jaar, dan kom ik aan dezelfde verwijlintresten als nu voor het eerste half jaar. Het vierde kwartaal was heel duur, terwijl de andere minder waren. Die kwartaalgegevens zijn dus niet de goede basis, daarvoor moeten we wachten tot het einde van het jaar.

Minister Crevits doet elke maand een monitoring op de verwijlintresten. Voor de kleinere facturen, die zeker zo belangrijk zijn, zal ze een dienstorder uitwerken tegen het einde van 2012, om ervoor te zorgen dat de betalingen en de correcte verwerking van de facturen zullen gebeuren. Deze bekommernis delen we vanuit de Vlaamse Regering en we zoeken ook effectief en met acties naar een oplossing.

De heer Lode Vereeck: Minister, u hebt gelijk inzake de kwartaalcijfers. Daarom heb ik ook gewacht tot vandaag. We beschikken namelijk over twee kwartalen en op dit moment zitten we al aan 3 miljoen euro. Als ik dat maal twee doe, dan verwacht ik voor de rest van het jaar een duidelijke stijging. Daarom stel ik het nu aan de kaak. We moeten tijdig, in het begin van het jaar, aan de alarmbel trekken. We zien een duidelijke stijging en zijn dus op de verkeerde weg.

Minister, heb ik u goed gehoord? U zegt dat het voor een aantal opvallende stijgingen te maken heeft met een historisch proces. Maar die verwijlintresten zitten al in een aparte categorie, namelijk in het Vlaams Fonds voor Lastendelging. U zegt ook dat we het niet-betwiste deel van de facturen al gaan uitbetalen. Dat is een maatregel die we toch al een tijdje geleden hebben genomen. U hebt dat twee jaar geleden al vermeld binnen Mobiliteit en Openbare Werken.

Minister, welke maatregelen wenst u in de toekomst nog te nemen?

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Minister, in navolging van een schriftelijke vraag die ik in juli 2012 heb gesteld, hebt u een overzicht gegeven van de verwijlintresten van de afgelopen drie jaar. Daaruit bleek dat er in die periode een dalende trend is ingezet. Het afgelopen half jaar van 2012 is er opnieuw een stijging te zien. De inspanningen die het domein Mobiliteit en Openbare Werken heeft ingezet, moeten zeker worden voortgezet. We moeten zelfs nog een stapje sneller gaan naar meer elektronische facturaties. Dat zal ook een versnelling van de betaalcyclus teweegbrengen, en een versnelling van de procedures van betalingen.

Minister, hoe staat het met het invoeren van elektronische facturaties bij de Vlaamse overheid?

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Minister, in antwoorden op schriftelijke vragen gaf u aan dat er geen uniform systeem bestaat voor het invoeren van de facturen in Vlaanderen. Het probleem blijkt te zijn dat sommige administraties meer dan vijftig dagen nodig hebben om een factuur in te geven. Met andere woorden, ze worden ingegeven op het moment dat de vervaldatum voor betaling al voorbij is. Dat was een vraag van begin vorig jaar. Minister, is dit ondertussen opgelost?

Minister Philippe Muylers: Ik stel voor dat we de twee vragen van de heer Van Mechelen en mevrouw Smaers over de elektronische facturen behandelen in de commissie naar aanleiding van een vraag om uitleg. Ik kan u vandaag niet de juiste stand van zaken geven. Het is een bekommernis binnen het agentschap. We hebben er in de laatste beleidsraad nog over gesproken, maar ik kan u geen stand van zaken meedelen.

We doen natuurlijk ook een responsabilisering van de agentschappen, de departementen enzovoort inzake het Vlaams Fonds voor Lastendelging. Een deel van de kosten wordt dus door hen gedragen, en een deel door het Vlaams Fonds. U kunt dus niet zeggen dat alles bij het Vlaams Fonds zit en dat alles daar wordt geregeld. Er is een duidelijke en vergrote responsabilisering bij de agentschappen en departementen, wat ik juist vind. Ook dat is een van de nieuwe zaken.

Ik heb niet gezegd dat we dan de niet-betwiste sommen al uitbetalen. Ik heb gezegd dat we die dan blokkeren, zodat daar achteraf geen verwijlrest op moet. U kent het systeem van blokkeren, veronderstel ik.

Ten slotte ging ik ook uit van kwartaalgegevens. Ik neem de eerste twee kwartalen en vergelijk ze met de vier kwartalen van vorig jaar. Het vierde kwartaal van 2011 was er een met hoge verwijlresten. Dat maakt, als ik 49 procent van de eerste twee kwartalen neem, dat ik op het getal van vandaag uitkom voor de eerste twee kwartalen van 2011. Hiermee wil ik helemaal niet zeggen dat het goed is.

Mevrouw Smaers, u hebt gelijk, er was een dalende trend. Het eerste kwartaal heeft met die historische uitspraken te maken, ook met de zaken die bij Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) naar voren komen. Zoals ik zei, minister Crevits maakt daar continu werk van om ervoor te zorgen dat dit verbetert.

Ja, het elektronische is een mogelijke oplossing. Ik zal met veel plezier via een schriftelijke vraag of op een andere manier de laatste stand van zaken geven aan mevrouw Smaers en de heer Van Mechelen.

De heer Lode Vereeck: Nogmaals, de reden waarom ik naar buiten ben gekomen met deze cijfers is dat er nog een tweede studie is waarover ik aan uw diensten bijkomende informatie heb gevraagd, maar nog niet heb gekregen. Als u niet alleen kijkt naar de verwijlresten, maar ook naar de niet-betaalde facturen, dan ziet u dat de Vlaamse Regering eind vorig jaar driekwart van haar facturen op tijd betaalde. In het eerste kwartaal was dat nog maar twee derde, in het tweede kwartaal is dat nog de helft. Geleidelijk aan verslechtert dat dus, terwijl de Federale Regering nog 86 procent van haar facturen op tijd betaalt. Er is wel degelijk iets aan de hand, in de cijfers en in het aantal facturen. We moeten erkennen dat minister Crevits in het afgelopen jaar interessante maatregelen heeft genomen, maar dat is blijkbaar onvoldoende.

Ik zou met u nog eens terug willen gaan naar de kernproblemen, onder andere elektronische facturatie, maar er zijn nog andere. Er zijn nog elementen waardoor we deze problematiek sneller kunnen herleiden tot wat uw eigen woordvoerder heeft gezegd: we willen elke factuur op tijd betalen; dat is perfect mogelijk.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Else De Wachter tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het mogelijk in strijd zijn van ‘Wonen in eigen streek’ met het Europese recht

ACTUELE VRAAG van de heer Mark Demesmaeker tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de voorbereidende stappen om het betaalbaar wonen in eigen streek blijvend mogelijk te maken

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, minister, er is de voorbije dagen heel wat heisa geweest over het advies van de advocaat-generaal van het Europees Hof van Justitie naar aanleiding van de maatregel ‘Wonen in eigen streek’. De Vlaamse decreetgever heeft deze maatregel vooral genomen om de sociale verdringing tegen te gaan in bepaalde Vlaamse regio’s. Heel veel gezinnen hebben het daar moeilijk om op te boksen tegen kapitaalkrachten en om betaalbare woningen te realiseren.

Ik wil vandaag nog eens beklemtonen dat dit momenteel voor 69 Vlaamse gemeenten geldt. Dat is niet alleen in de Rand zo, maar ook in het noorden van Antwerpen en in de kustgemeenten. Daarom heeft men de maatregel getroffen.

Burgemeesters, schepenen, lokale politici worden dagelijks geconfronteerd met de strijd voor betaalbaar wonen. Ik wil graag mijn eigen gemeente, Kapelle-op-den-Bos, in de Rand rond Brussel vernoemen. Al jaren proberen we een voortrekker te zijn van de erfpachtformule. Dat houdt in dat de gemeente de grond behoudt en de pacht betaalt. Zo kunnen we realiseren dat mensen in hun eigen streek kunnen blijven wonen. Het is logisch dat het gemeentebestuur probeert om jonge gezinnen die het zo moeilijk hebben op de woonmarkt, de mogelijkheid te geven om in de eigen regio te blijven, maar ook gezinnen die door omstandigheden zijn weggetrokken en nu graag terugkomen vanwege hun speciale band met die gemeente.

Minister, wat gaan we doen met het advies en de gevolgen ervan op de procedure op zich. Gaat de Vlaamse Regering ingrijpen? Gaat u als regering ingrijpen op die procedure? Wat indien beslist wordt dat hier inderdaad niet aan tegemoetgekomen kan worden? Zal er dan een maatregel getroffen worden in het Grond- en Pandendecreet om dit op te vangen?

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Het gaat om een niet-bindend advies, in afwachting van een definitief advies, dat moet gegeven worden aan het Grondwettelijk Hof. Minister, u weet dat ik dit voorstel tijdens de vorige legislatuur heb geschreven en ingediend. Het werd uiteindelijk ondergebracht in het Grond- en Pandendecreet. Het is, zoals mevrouw De Wachter zegt, inderdaad een sociale maatregel. Het gaat over een beperkt aantal gemeenten, waar de grond- en huizenprijzen hard gestegen zijn als gevolg van een sterke immigratie van kapitaalkrachten. Het is een sociale maatregel ten behoeve van onze minder kapitaalkrachtige inwoners, om hun de kans te geven om in eigen streek te blijven wonen.

Het is belangrijk om te weten dat de FDF en het eigenaarssyndicaat de klacht hebben ingediend. Een van de klagers is lid van dit parlement. Hij is er vandaag jammer genoeg niet. Indien hij er zou zijn, zou ik hetzelfde zeggen als wat ik nu ga zeggen. Jammer genoeg hebben zij er een karikatuur van gemaakt. Er werden ook een aantal echte leugens over verspreid. Zij hebben andermaal de kans genomen om met dit voorstel naar Europa te trekken om het imago van Vlaanderen en de Vlamingen te besmeuren op het Europese forum. Dat is betreurenswaardig.

Ik lees dat u achter de doelstelling van het voorstel blijft staan: wonen in eigen streek mogelijk maken. Wat gaat u, met het oog op het verdere verloop van de procedure, ondernemen om het voorstel te verdedigen? U hebt daar alle argumenten voor. Ik verwijs enkel naar het advies dat de Raad van State heeft gegeven toen dit voorstel werd ingediend.

De Raad van State heeft gezegd dat er helemaal geen sprake is van discriminatie. Wel integendeel. U hebt alle argumenten en kansen om dit voorstel goed te verdedigen. Welke stappen zult u ondernemen om wonen in eigen streek ook in de toekomst veilig te stellen?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Er is van discriminatie geen sprake. Het Europese Hof van Justitie buigt zich op basis van dertien prejudiciële vragen van ons Grondwettelijk Hof over twee vragen. Dit decreet gaat onder andere in tegen het verbod op discriminatie op basis van nationaliteit. Maar het beperkt ook de fundamentele vrijheden die de Europese Unie wil garanderen. De advocaat-generaal focust zich vooral op die vrijheden. Als die vrijheden worden ingeperkt, moet dat voldoen aan de volgende criteria.

Het kan enkel gaan om een dwingende reden van algemeen belang. De advocaat-generaal zegt heel duidelijk dat sociale verdringing tegengaan zo'n reden is. Maar ook dat, als het Grondwettelijk Hof van oordeel zou zijn dat de werkelijke reden anders is – daar staat “het Nederlandstalig houden van bepaalde gebieden” – dat geen dwingende reden van algemeen belang is. Als de doelstelling is wat in het decreet staat, kan het, maar als het dat niet is, kan het niet. Laat die vraag dan over aan het Grondwettelijk Hof.

Het tweede argument is de vraag of de maatregel geschikt is om die doelstelling te bereiken. De advocaat-generaal zegt dat de maatregel niet geschikt is omdat hij helemaal niet gericht is op de mensen die dreigen sociaal verdrongen te worden. Hij bedoelt daarmee dat er op geen enkele manier een sociaal-economisch criterium wordt gekoppeld aan alle andere criteria, zoals zes jaar ergens wonen, ergens werken of een duurzame band hebben met de streek. Hij zegt dat wij dezelfde maatregel nemen voor mensen die niet zullen verdrongen worden doordat ze voldoende geld hebben om die prijzen te betalen en voor de anderen. Daarom vindt hij die maatregel niet helemaal geschikt.

Bovendien gaat de maatregel verder dan nodig om het doel te bereiken. Hij perkt de vrijheden meer in dan noodzakelijk.

Het is natuurlijk aan het hof zelf om te beslissen of het arrest dezelfde stellingen inneemt. In deze fase van de procedure kunnen wij niet veel doen. Wij kunnen enkel wachten op het arrest. Maar op basis van dat arrest zullen wij bijkomende argumenten en verduidelijkingen leveren aan het Grondwettelijk Hof, in de hoop dat we het, in samenhang met het arrest van het Europees Hof, kunnen overtuigen van de degelijkheid van dit decreet, en dat we zo die slag winnen.

Dat neemt niet weg dat, als het Hof van Justitie een arrest zou vellen dat in de lijn ligt van wat de advocaat-generaal nu adviseert, wij allen – parlementsleden en de partners in de regering – op tijd moeten nadenken over hoe wij eventueel dezelfde doelstelling, namelijk betaalbaar wonen voor mensen in de streek waar ze een band mee hebben, kunnen realiseren, zij het misschien met andere instrumenten. Ik zou niet graag in een vacuüm terechtkomen als het Grondwettelijk Hof dit decreet gedeeltelijk vernietigt.

Laten wij, als het arrest van het hof dezelfde richting uitgaat, ons klaar houden voor het geval het Grondwettelijk Hof negatief zou oordelen.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het standpunt is duidelijk: jullie willen daar absoluut verder in gaan en jullie beseffen hoe belangrijk het is om die sociale verdringing tegen te gaan en betaalbaar wonen voor iedereen te kunnen garanderen. Dat blijft het uitgangspunt en dat moet hier vandaag heel duidelijk gesteld worden.

Het is alleen heel teleurstellend om vast te stellen dat je als Vlaamse overheid dergelijke maatregelen treft en dat daar op zo'n manier mee wordt omgegaan. Als men als argument aanhaalt dat we op dit moment niet voldoende kunnen aantonen dat het een sociale maatregel is, moeten we heel duidelijk zijn. Er zijn op dit moment maar 29 woningen die op die manier

gerealiseerd zijn, net doordat het zo kort is. Het is dus ook logisch dat u nu de tijd laat om die sociale maatregel echt te kunnen implementeren.

Het belangrijkste voor ons is dat we achter de maatregel kunnen blijven staan om het betaalbaar wonen te garanderen en de sociale verdringing tegen te gaan. De rest kunnen we alleen maar afwachten.

De heer Mark Demesmaeker: Minister, ik dank u voor het duidelijke antwoord. Ik wil absoluut niet uitgaan van het slechtste scenario. Ik ben er immers van overtuigd dat wij de juiste argumenten hebben. Ook de Raad van State stelde destijds in zijn advies bij het voorstel dat er geen sprake is van discriminatie, maar dat het zelfs gewenst beleid is om de doelstelling ‘recht op wonen in eigen streek’ te garanderen. We hebben mijns inziens voldoende argumenten en staan sterk genoeg om de maatregel te blijven verdedigen.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, dit decreet heeft een sociale component, en daarmee verweven ook een communautaire component, al naargelang de regio waarover het gaat. Dat moeten we niet onder stoelen of banken steken. Dat is ook de reden waarom ook de FDF naar het Grondwettelijk Hof is getrokken.

Ik heb de indruk dat het Grondwettelijk Hof vanwege die communautaire kant van de zaak de hete aardappel doorspeelt naar het Europees Hof van Justitie en het hof een prejudiciële vraag stelt, wat nog niet vaak gebeurd is. Het kan zich dan achter dat advies – wat de uitspraak ook weze – verschuilen om de verantwoordelijkheid af te schuiven.

Minister, u stelt dat we het arrest van het Grondwettelijk Hof niet moeten afwachten om eventueel al maatregelen voor te bereiden. Ik zou niet graag hebben dat u – maar dat is wellicht niet uw bedoeling – het Grondwettelijk Hof argumenten in handen geeft om te zeggen: de minister zal het toch op een andere manier oplossen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Minister, ik denk dat u inderdaad heel ver van het communautaire aspect moet blijven. De heer Demesmaeker gaf al aan welke weg u moet bewandelen: die van het woonuitbreidingsgebied. Dat gaat over slechts 8 procent van de totale woonzone. Daar kun je vandaag aardappelen en maïs op planten. Het is maar dankzij een bijzondere toestemming van de overheid dat dat woonzone wordt en dat die grond tien, vijftien of twintig keer meer waard wordt. Dan kun je als gemeenschap voorwaarden opleggen, bijvoorbeeld de grootte van de percelen, eventueel de grootte van de constructies die erop kunnen worden gebouwd. Dat is van alle tijden.

We moeten duidelijk maken dat het niet gaat over verfransingsdruk, over communautaire aspecten of andere taalaspecten. We moeten duidelijk maken dat, gezien de beperkte oppervlakte, het vrij verkeer van personen en de vrije keuze van woonst niet wordt gehypothekeerd. Mutatis mutandis: de Limburger die naar de Vlaamse Rand rond Brussel wil verhuizen wordt achteruitgesteld ten opzichte van de Franstalige die er geboren en getogen is, want die krijgt in het decreet Wonen in eigen streek voorrang.

Ik denk dat het Europees Hof van Justitie zich heel erg laat beïnvloeden door wat er over dit onderwerp in de media verschijnt. We moeten de situatie goed uitleggen, vanuit de invalshoek ruimtelijke ordening en de betekenis van een woonuitbreidingsgebied.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Keulen.

Minister Van den Bossche, u mag uw kabinet alvast aan het werk zetten. De conclusies van de advocaat-generaal worden statistisch gezien meestal gevolgd. Ik vrees op dat vlak dus het ergste.

Ook het Algemeen Eigenaars- en Mede-eigenaars Syndicaat (AES), waarvoor ik een grote sympathie koester, heeft beroep aangetekend. Dat gaat vooral over de heel interventionistische maatregelen – door de Open Vld goedgekeurd – van het Grond- en Pandendecreet. Minister, hopelijk zullen we daar in de commissie nog een discussie over voeren. Het is typisch dat de media focussen op het communautaire aspect. Het Grond- en Pandendecreet komt echter ook ruim ter sprake.

Ik wil het Grondwettelijk Hof verdedigen. Het heeft namelijk heel terecht een prejudiciële vraag gesteld omdat het hier gaat over Europese maatregelen. Er moet worden bekeken of de vrijheid van kapitaal en handel niet op een onevenredige en ongeschikte manier verstoord werd. Daarom is het normaal dat die prejudiciële vraag aan het Europees Hof van Justitie wordt gesteld. Dat is geen afwentelen van verantwoordelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, minister, ik wil een andere klok laten horen en hoop tegen de stroom in dat het Grondwettelijk Hof het voorstel volgt dat op dit moment op tafel ligt. Waarom? Sociale verdringing is van alle tijden en alle gebieden. Als de heer Patrick Janssens, vandaag nog mijn burgemeester, trots is op het Park Spoor Noord, dan betekent dat dat kapitaalkrachtige mensen daar huizen komen opkopen en dat de oorspronkelijke bevolking er verdreven wordt.

Het creatuur dat wij gemaakt hebben rond ‘Wonen in eigen streek’, kan daar geen antwoord op geven. Het is ten eerste beperkt tot een aantal gemeenten, terwijl wonen op dit moment in de meeste gemeenten en steden zeer duur is, zeker in bepaalde wijken. Ten tweede zijn er op dit moment 362 dossiers. Het gaat, zoals de heer Keulen zegt, over de woonuitbreidingsgebieden, die slechts een klein deel van de totale woonzone uitmaken.

Als u echt betaalbaar wonen in Vlaanderen wilt realiseren, zult u iets anders moeten uitvinden. Laat ons dit kromme systeem alstublieft begraven. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Ik sta volledig achter het antwoord van de minister en ook achter de vraagstellers: de culturele binding met de lokale bevolking is cruciaal in het ontwikkelen van een politiek van betaalbaar wonen.

Ik stel vast dat men in de tv-reportages twee dingen door elkaar haalt. Het Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant (Vlabinvest) ontwikkelt heel duidelijke criteria dat men een socioculturele binding met de gemeente moet hebben. Hetzelfde geldt voor het reglement in Zaventem en in Vilvoorde bij de verkoop van woningen. Het gaat daar echter over publieke goederen, gronden van de gemeenten die worden toegewezen. Daar is een socioculturele binding met de gemeente vereist.

Het Grond- en Pandendecreet gaat eigenlijk over de privémarkt: dat is totaal anders dan een gemeente. Minister, men moet er heel goed voor oppassen dat de politiek die wij voeren in de gemeenten, zoals Zaventem en Vilvoorde, maar ook met Vlabinvest, niet vermengd wordt met die discussie en dat de gemeenten of het Vlaams Gewest niet meer in staat zouden zijn om een bepaalde politiek te voeren met publieke gronden.

Allerlaatste ding: we moeten de zaken relativeren.

De voorzitter: Mijnheer Van Rompuy, het is afgelopen. Uw tijd is om, het spijt me.

De heer Eric Van Rompuy: Ik zou nog één ding hebben willen zeggen. Het is interessant. *(Gelach)*

In 2011 ging de toepassing van het Grond- en Pandendecreet bij de fameuze betwisting over 47 gevallen in Vlaams-Brabant: 26 positief, 20 niet van toepassing en 1 negatieve beoordeling. Het gaat over 1 woning. We moeten ook kijken naar de reële impact van dit pandenbeleid, als we weten dat er 40.000 mensen uit Brussel naar de rand verhuizen.

Minister Freya Van den Bossche: We hebben heel sterke argumenten om het decreet te verdedigen. Ik zal het decreet ook door onze raadsman laten verdedigen. Ik ga argumenten aandragen en verduidelijkingen geven, zoals die door enkele collega's zijn gesuggereerd. Dat neemt niet weg dat we ons klaar moeten houden als het Grondwettelijk Hof ons geen gelijk zou geven. Ik neem aan dat het parlement de vorige legislatuur toch hard met de bevoegde ministers heeft gewerkt aan dit decreet en ook niet wil dat er een vacuüm zou ontstaan.

Akkoord, het gaat in de feiten niet om zeer veel woningen. Op dat vlak moet ik u, mijnheer Van Rompuy en mevrouw Vogels, gelijk geven. Maar dat neemt niet weg dat het een zinvolle maatregel kan zijn. In andere steden en gemeenten, zoals de stad waar ik zelf uit kom, voeren we ook een politiek die erop gericht is om mensen die een band hebben met de streek, extra kansen op betaalbaar wonen te geven. Ook die instrumenten moeten gaaf worden gehouden. Ik heb niet de indruk dat die op enige manier onder druk komen te staan door wat er nu gebeurt. Ik denk dat daar zeer weinig argumenten tegen in te brengen zouden zijn, maar u hebt zeker gelijk dat we dat absoluut moeten beschermen.

Mevrouw Vogels, het klopt dat sociale verdringing zich op vele plekken kan voordoen. Een veel voorkomend probleem is dat, wanneer men een wijk vernieuwt en goed aanpakt door te zorgen voor nieuwe woningen, groen, scholen en kinderopvang, dat een aantrekkingskracht heeft op gezinnen die wat meer kunnen betalen. De vraag is dan: hoe houd je in die wijk een mix tussen mensen die er altijd hebben gewoond en zij die ernaartoe komen? Dat kan volgens mij door hun voorrang te geven bij herhuisvesting, wanneer oudere woningen worden afgebroken en er nieuwe voor in de plaats worden gezet. In een aantal steden doet men dat ook al.

Dit is zeker niet het enige instrument. Er zijn veel instrumenten denkbaar om betaalbaar wonen te garanderen, ook voor mensen die een band hebben met een bepaalde streek of zelfs een bepaalde wijk. Elk van die instrumenten is het onderzoeken waard. Het eerste wat ik ga doen, is argumenten aanreiken om de bestaande instrumenten alvast te kunnen houden.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, dank u wel voor het bijkomend antwoord. Ik denk dat iedereen het eens is dat we ervoor gaan en dat we bij de visie blijven zoals die geformuleerd is. Het is maar een van de maatregelen voor betaalbaar wonen, waarvoor we dagelijks moeten strijden voor iedereen. Het belangrijkste is dat de consequenties er wel zijn voor de toekomst. Daarom is het zo belangrijk om vandaag eenduidig hetzelfde standpunt in te nemen, om in de toekomst het goede beleid voor betaalbaar wonen te kunnen garanderen. We volgen het zeker mee op.

De heer Mark Demesmaeker: Dank aan de minister en aan de collega's voor nog altijd bijna kamerbrede steun voor dit voorstel, behalve dan van de collega's van Groen, spijtig genoeg. Mevrouw Vogels, ik vind dit wel een zinvolle maatregel voor woonuitbreidingsgebieden. Het is in mijn ogen wel relevant. Het is slechts één van de mogelijke maatregelen, maar zeker zinvol. Ik vind het vreemd dat uitgerekend een partij als Groen in deze discussie de bondgenoot is van de FDF, de eigenaarssyndicaten en de immobiliënbaronnen. Il faut le faire! (*Applaus bij de N-VA, het Vlaams Belang en van de heer Eric Van Rompuy*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de daling van de investeringen voor hernieuwbare energie

ACTUELE VRAAG van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over een stabiel investeringsklimaat voor groene stroom

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, minister, ik ga het debat niet voeren op basis van de cijfers want elke dag heb ik wel andere cijfers en interpretaties van de cijfers in de krant gelezen. De reden waarom ik vandaag deze vraag stel, is de volgende. Als je gaat kijken naar een land als Denemarken, waar men tegen 2020 een derde hernieuwbare energie wil hebben en tegen 2050 zelfs volledig hernieuwbare energie, dan stel ik me vragen bij de ambities en doelstellingen die deze Vlaamse Regering vandaag heeft. Er is immers een terugval. We kunnen redetwisten over hoe groot die terugval is, maar hij is er. Er had eigenlijk een vooruitgang moeten zijn, vooral als je gaat kijken naar waar de Vlaamse Regering op heeft ingezet. We hebben met de investeringen en het stimuleren van die hernieuwbare energie ook zwaar ingezet op innovatie en tewerkstelling. Ik sta volledig achter de hervormingen die zijn gebeurd met de zonnepanelen en alles wat daaromtrent gebeurd is, maar vandaag zijn er twee belangrijke dingen die verantwoordelijk zijn voor het feit dat we een terugval zullen krijgen op het gebied van innovatie en tewerkstelling.

Op de eerste plaats zijn dat de windzones in dit land. Men heeft amper windmolens gebouwd. Er worden heel veel vergunningen voor een windmolen aangevraagd. Er worden er heel weinig toegekend. Als ik dan zie dat sommige provincies – voor mij is dat nog een van de weinige belangrijke taken die een provincie te vervullen heeft – geen windplan hebben, laat staan een richting geven waar er windmolens kunnen komen, dan sta ik er niet versteld van dat er geen windmolens bij komen.

Wanneer gaan al de windplannen in Vlaanderen er nu eens eindelijk komen? Zo kunnen eindelijk de discussies met de mensen en met de buurtcomités van de baan en kunnen we duidelijk zeggen waar het kan en waar het niet kan.

Het belangrijkste is het feit dat weer eens de intercommunales een netvergoeding van 200 euro vragen voor alle gezinnen. Minister, wie heeft dat berekend? Op basis waarvan? Ik heb daar de voorbije weken naar gezocht, maar ik heb de indruk dat het voor de zoveelste keer nattevingswerk is van Eandis en Infrac waarmee ze een bedrag van 200 euro bepalen. Ik denk dat dat niet bevorderlijk is om in 2020 de doelstellingen te behalen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, collega's, 2012 is een onzeker jaar voor groene investeerders. Het heeft eerst maandenlang geduurd vooraleer er overeenstemming was binnen de Vlaamse Regering over de fameuze hervorming van de groenestroomcertificaten. Dat heeft maandenlang geduurd, met veel ruzie tussen de Vlaamse regeringspartijen. Dat heeft een onstabiel investeringsklimaat gecreëerd aangezien er wel een hervorming in de lucht hing maar er constant gecommuniceerd werd dat er vooral zou worden gesneden in de subsidies.

Ondertussen is die duidelijkheid er wel. Het decreet is in het parlement goedgekeurd en de minister heeft een beslissing genomen over de exacte uitwerking van dat fameuze Energiedecreet.

Minister, wat blijkt? Die beslissing werkt zelfs de investeringsonzekerheid in de hand. In plaats van de investeringsonzekerheid weg te nemen wordt die zelfs georganiseerd door de Vlaamse Regering. Minister, wanneer en hoe gaat de Vlaamse Regering eindelijk werk maken van een stabiel investeringsklimaat voor groene energie?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Mijnheer Sanctorum, u hebt dat decreet hier toch zien passeren? Het is hier goedgekeurd, het treedt in werking op 1 januari. U doet alsof het decreet en zijn doelstelling is mislukt. Het gaat in op 1 januari. Uit huidige cijfers kunt u niets afleiden over het nieuwe decreet, helemaal niets, want het begint op 1 januari. Dat stelt me toch een klein beetje teleur.

Ook wat de betreft de cijfers die u gebruikt, ben ik ietwat onthutst. Dan zal ik op de vragen van de heer Reekmans kunnen antwoorden.

U hebt cijfers van de eerste helft van dit jaar, onvolledige cijfers bovendien, vergeleken met volledige cijfers van het volledige jaar Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) heeft zelf gecommuniceerd – de VREG doet dat niet gauw als iemand een politiek statement maakt – dat de cijfers die u gebruikt niet kloppen en dat op basis van de lopende dossiers die in behandeling zijn, er geen sprake is van een terugval. Om u een idee te geven: het aantal aanvragen van grote dossiers vorig jaar over een heel jaar bedraagt 120. Dit jaar gedurende de eerste negen maanden bedraagt dat cijfer 203. Dat lijkt niet op een grote terugval, mijnheer Sanctorum.

Voor biomassa wordt er momenteel gedacht aan twee tot drie grote centrales. Biogas is stabiel. Men zegt zelfs dat er een enorme opgang is van de pocketvergisters, de kleinere installaties voor vergisting.

Wat wind betreft, heb ik een soort van windwerkgroep opgericht om alle geblokkeerde dossiers eens te bekijken en te zien welke we konden deblokkeren.

23 van die dossiers zijn intussen gedeblokkeerd. Zij zijn in aanvraag. Wat ik helaas niet kan doen, is die unieke vergunning regelen. Zodra die unieke vergunning er is van Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, zal het veel sneller gaan om windmolens te installeren. De tijd tussen de aanvraag en de effectieve installatie zal dan veel korter zijn. 23 projecten zijn al uit het slop.

Denemarken is heel ambitieus. Het is fantastisch dat zij die doelstellingen vooropstellen. Wij hebben wel minder ruimte en wind dan Denemarken. Toch moeten wij de ruimte die er is, optimaal gebruiken. Ik heb ook de indruk dat onze havenzones bereid zijn om mee op de trein van de duurzame energie te springen. In Antwerpen en Gent zijn daar al plannen voor.

De doelstelling van onze regelgeving en van de steun is om een goed evenwicht te vinden tussen maximale investeringen in hernieuwbare energie en een zo laag mogelijke kost daarvoor. Die kost wordt immers afgewenteld op de energieprijzen. Dat is geen gemakkelijk evenwicht. Ik sluit niet uit dat dat evenwicht op bepaalde momenten in de toekomst opnieuw zal moeten worden gezocht. Voor grote projecten bijvoorbeeld is het zo dat men apart onrendabele toppen zal berekenen om ervoor te zorgen dat dat evenwicht erin zit. Daar gaan wij mee van start.

Wat die netvergoeding betreft, gaat het om een voorstel van de distributienetbeheerders (DNB's). Vlaanderen is daar niet voor bevoegd. U weet wel dat ik het altijd als een vorm van rechtvaardigheid heb beschouwd dat wie het net gebruikt, ook mee betaalt voor dat net. De kost daarvoor kan niet enkel worden afgewenteld op mensen zonder zonnepanelen. Het bedrag zelf is een voorstel van de DNB's. Zij hebben daar argumenten voor. Het is echter de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG), de federale regulator, die uiteindelijk zal beslissen op basis van het werkelijk gebruik van het net. Ik sluit niet uit dat dat een ander bedrag wordt. Dit bedrag is hoe dan ook niet langs de Vlaamse administratie of regulator gepasseerd.

De heer Peter Reekmans: Minister, u zegt dat het in de toekomst gemakkelijker zal worden wanneer de vergunningen voor windmolens worden samengevoegd. In Vlaanderen blijft men echter met een probleem zitten. Er zijn enkele provincies die effectief een windplan hebben.

Andere hebben dat niet. Wanneer dat tussenniveau toch nog enige rol van betekenis wil hebben, laat hen dan toch tenminste een windplan opstellen zodat er minder burenpotest en burenactiecomités komen tegen windmolens. Het wordt tijd dat we in Vlaanderen eindelijk weten waar windmolens kunnen en waar ze rendabel zijn. U hebt het over de havens. Ik hoop dan wel dat Belgocontrol en Defensie geen spelbreker zullen zijn.

Wat de netbeheerders betreft, wil ik er expliciet op aandringen dat u schriftelijk of door enige andere tussenkomst bij de CREG, ingrijpt om hier een rechtvaardig bedrag te laten toekennen. 200 euro per gezin dat zonnepanelen heeft, is absoluut onrechtvaardig. Het is de consument die de zoveelste rekening van de intercommunales mag betalen.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, het klopt dat de Vlaamse energieregulator de cijfers heeft genuanceerd. Het klopt dat het jaar nog niet voorbij is. We hebben het einde van 2012 nog niet bereikt. Verder zijn er inderdaad een aantal lopende projecten. De sector geeft echter aan dat een aantal projecten net on hold werd gezet vanwege de onzekerheid. U kunt dus niet ontkennen dat er een malaise bestaat in die groene-energiesector. Ik zeg dat niet alleen, de sector van de hernieuwbare energie zegt dat ook, en zelfs de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen (SERV), waar de werkgevers en werknemers in zetelen, en Karel Van Eetvelt, topman van UNIZO, toch een onverdachte bron. De SERV stelt dat door de beslissing van de Vlaamse Regering, de investeringsonzekerheid voor groene energie niet wordt weggenomen, integendeel. Dat kan tellen.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag over die netvergoedingen voor de eigenaars van zonnepanelen. Vanaf volgend jaar wordt de ondersteuning voor hernieuwbare energie geboden op basis van de onrendabele top. Zullen die netvergoedingen ook in rekening worden gebracht wanneer u die onrendabele top telkens berekent?

Minister Freya Van den Bossche: De provincies hebben inderdaad werk om dat windplan op te stellen. Het eerste wat ik zal doen bij de start van de nieuwe provinciale ploegen, is erop drukken dat dit ook werkelijk gebeurt.

U zegt dat het bedrag rechtvaardig moet zijn. Ik vind dat ook. Het moet het werkelijke gebruik van het net weerspiegelen. Bij andere gezinnen weerspiegelt het ook het werkelijke gebruik. Wanneer men enkel afneemt, berekent men een bepaald percentage van het verbruik als kost. Voor mensen met zonnepanelen zou het ook de meest exact mogelijke benadering moeten zijn van wat er exact wordt verbruikt. Ik vind dat normaal en logisch. Ik denk dat ook mensen met zonnepanelen moeten begrijpen dat we met z'n allen dat netwerk moeten onderhouden. Het moet in de toekomst ook slimmer worden, net vanwege die decentrale productie. Het is fair en billijk dat we dat met z'n allen betalen.

Ik ga zeker in op uw suggestie. Ik heb ook al samen gezeten met de CREG over het bedrag dat door de distributienetbedrijven werd voorgesteld. Ze kennen de filosofie van Vlaanderen zeer goed, maar, puur ter informatie, zal ik het nog eens verduidelijken aan hen. Ze zijn natuurlijk niet verplicht om er rekening mee te houden, maar ik zal het nog eens laten weten.

Mijnheer Sanctorum, het klopt dat een aantal projecten on hold zijn gezet. Ik zal dat niet ontkennen en net daarom hebben we die hervorming nodig. Er is een enorm overschot aan groenestroomcertificaten omdat men meer produceerde dan de doelstelling was. Het overschot werken we stuk voor stuk weg en een deel banken we om ervoor te zorgen dat de markt zich wat herstelt. Als we van de ene op de andere dag het hele overschot zouden willen wegwerken, dan zou de elektriciteitsprijs enorm gaan stijgen. Dat wilden we ook niet. We hebben dus een tussenweg gezocht tussen zoveel mogelijk investeringszekerheid en de prijs niet te erg te laten stijgen. Dat evenwicht moet je zoeken en ik sluit niet uit dat op andere momenten dat evenwicht opnieuw moet worden gezocht. Ik heb de indruk dat het evenwicht in het nieuwe decreet wel maximaal wordt bereikt. Wanneer in november de onrendabele topberekeningen gebeuren – er is daarover overigens ook overleg met de stakeholders –, kan

worden gevraagd om een aantal zaken in rekening te brengen zoals de netvergoeding. Pas nadien zullen we echt weten in welke mate dit een boost kan geven aan investeringen.

De heer Peter Reekmans: Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Ik ben tevreden dat u de CREG opnieuw wilt interpellieren omdat ik denk dat het ook echt moet.

De energiecommunales in dit land en in Vlaanderen zijn heel sterk in het wegeven met twee maten en twee gewichten. Men blijft verschillende distributiekosten hanteren omdat ze historisch gegroeid zijn. Maar nu gaat men wel elk gezin, ongeacht zijn gebruik van het net, 200 euro opleggen. Het is het een of het ander: ofwel maakt men dan ook een eengemaakte distributieprijs voor iedereen, ofwel maakt men ook een verschil in het gebruik van het net. Ik denk dat er een kamerbrede meerderheid is die vindt dat je betaalt voor wat je effectief gebruikt. Ik hoop dat die 200 euro niet zal worden gevraagd want ik vrees dat dan de ambities van de Vlaamse Regering voor zonne-energie nog meer zullen kelderden, wat ook de innovatie en de tewerkstelling in die sector nog meer zal lamleggen dan ooit tevoren. (*Applaus bij LDD*)

De heer Hermes Sanctorum: Minister, u kunt heel goede bedoelingen hebben – en ik twijfel er zelfs niet aan –, maar uw beleid staat of valt met uw beslissingen. Ik heb uw nieuwe Energiebesluit gelezen. Ik heb ook mijn oor te luisteren gelegd bij de sector. U kunt niet ontkennen dat die sector structureel ondergesubsidieerd dreigt te geraken door een aantal specifieke zaken, die te technisch zijn om hier uit te leggen. Misschien moeten we er in de commissie eens dieper op ingaan.

Minister, op termijn zal groene energie geen subsidies meer nodig hebben, maar nu nog wel. Inderdaad hebben we met z'n alleen ook veel miljarden euro betaald voor de dure kerncentrales. De overgang naar een hernieuwbaar energietijdperk zal ook geld kosten. Dat is nu eenmaal een feit. Op termijn zal het lonen voor de luchtkwaliteit, voor het klimaat, voor de energiebevoorradingszekerheid en zelfs voor de werkgelegenheid.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de terugval in de markt van de hypothecaire kredieten en de gevolgen hiervan voor de private huurmarkt

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Voorzitter, we hebben allemaal kunnen lezen dat het woonkrediet een terugval met bijna 40 procent kent. Het voorbije jaar komen we eigenlijk uit op hetzelfde percentage als in 2009 en 2010. Het is ook merkwaardig dat de bedragen eveneens met een vierde zijn gedaald.

Op zich mag dit ons niet verwonderen. Vlaanderen en ons land bevinden zich immers in een bepaalde economische situatie. Dit betekent voor de consument, de kandidaat-bouwer of -koper, een kink in de kabel. Ze durven die stap niet te zetten. De banken zijn overigens ook terughoudend als het erop aankomt een woonkrediet te verstrekken. In het licht van de huidige bankencrisis is dit allicht terecht.

Het gevolg is dat de woonsituatie enkel acuter zal worden. Ons gezamenlijk zorgenkind in dit verband is de huurmarkt. Als de mensen niet meer bouwen, kopen of verbouwen, zal de druk op de huurmarkt, die nu reeds zeer groot is, nog verder toenemen. Dit zal niet dit jaar stoppen. We hebben kunnen lezen dat de druk de komende jaren enkel nog zal stijgen.

De vraag is wat we binnen de huurmarkt kunnen doen. We hebben hierover al studiedagen georganiseerd. De minister heeft een plan opgesteld. Op welke manier kunnen we dit

concreet waarmaken? Hoe kunnen we de huurmarkt effectief een boost geven om iedereen het recht op wonen te garanderen?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, ik heb getracht de cijfergegevens zelf allemaal uit te pluizen. Uit de cijfers blijkt dat 2011 en eigenlijk ook 2010 op het vlak van de kredietverlening absolute topjaren waren. In 2012 is er een serieuze terugval geweest.

Dit is hoofdzakelijk aan de renovatiekredieten te wijten. Mensen renoveren nu minder dan in 2011. De verklaring is duidelijk. Eind 2011 heeft de Federale Regering beslist de mogelijkheid van de groene lening niet voort te zetten en de fiscale aftrek van alle energiebesparende maatregelen, met uitzondering van dakisolatie, af te schaffen. Mensen die hun investering nog konden vervroegen en hun lening nog tijdens 2011 konden afsluiten, hebben dat ook gedaan. Anderen stellen dit nu uit. Het wordt zonder die fiscale voordelen duurder. Dit geldt zeker indien we naar de middellange termijn kijken.

Daarnaast zijn de banken zelf met betrekking tot de toekenning van kredieten voorzichtiger geworden. De banken staan weigerachtig tegenover die kredieten. Volgens mij zijn er twee mogelijke oplossingen.

We moeten durven te vragen of het instrument van de verzekering gewaarborgd wonen eventueel kan worden aangepast. We naderen een nieuwe toepassingsperiode. We kunnen dit instrument gebruiken om de banken gerust te stellen. Mensen die plots door pech, ziekte, werkloosheid en dergelijke worden getroffen zouden immers niet onmiddellijk wanbetalers blijken. Ik heb de minister-president gevraagd in het bankenplan een component met betrekking tot woonleningen en energiezuinige leningen op te nemen. Volgens mij kan dit een afgeleid effect op onze economie hebben. De mensen zouden bij het wegwerken van dit euvel gebaat zijn.

Verder zijn er sociale leningen voor wie een sociale woning wil kopen of op de private markt een huis wil kopen. We willen hier zeker in blijven investeren. We willen tevens de sector van de erkende kredietmaatschappijen dynamiseren. Het is immers mogelijk 100 procent van de aankoopwaarde van een huis te lenen zonder meer rente te betalen. Dat is ook belangrijk.

De huurmarkt zal, zeker indien met tussenpozen minder wordt gekocht, belangrijker worden. De huurpremies zijn ingevoerd. We betalen ze nu uit. Indien dit positief wordt geëvalueerd, kunnen we nagaan of we hiermee misschien een grotere groep kunnen bedienen. Het Huurgarantiefonds moet het voor de verhuurder aantrekkelijker maken zich op de huurmarkt te begeven. Het risico op wanbetaling wordt weggenomen. Bovendien geven we de kandidaat-verhuurders voordelen.

Mevrouw Veerle Heeren: We hebben in het verleden veel inspanningen geleverd om de verzekering gewaarborgd wonen van start te laten gaan. Ik betwijfel of een bijsturing in de nabije toekomst een boost zou betekenen om weer meer te investeren.

Wat de woonlening betreft in het bankenplan: uiteraard. Onze sociale kredietsector neemt al heel veel initiatieven. We weten dat daar ook een grote reserve zit om te kunnen inzetten. Er is altijd een fluctuatie bij de sociale kredietvennootschappen: als het goed gaat, hebben ze heel weinig verrichtingen, als het wat minder goed gaat, hebben ze wat meer verrichtingen. Transparantie en een eengemaakt stelsel – zaken waar we al lang naar vragen – zouden in elk geval de burger, de klant, meer duidelijkheid kunnen geven.

Wat de huurmarkt betreft, moeten we verder gaan. We moeten in ons achterhoofd houden dat we, op het ogenblik dat het een volledige bevoegdheid van Vlaanderen wordt, die huurmarkt nog veel meer zullen kunnen stimuleren. Ik zou durven voorstellen om ook bouwmaatschappijen ertoe aan te zetten om starterswoningen te bouwen. Ze kunnen ze verhuren gedurende een bepaalde periode. Ik maak me echt wel zorgen. Niet iedereen kan

kopen. Niet iedereen kan renoveren. We zullen een grote boost moeten geven aan de huurmarkt, ook op fiscaal vlak.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Minister, ik heb u horen zeggen dat het een denkpiste van u is om de sociale leningen weer wat attractiever te maken. Ik neem toch aan dat sociale leningen niet aan de orde kunnen zijn om de private huurmarkt te stimuleren. Ik veronderstel dat dit een categorie investeerders is die net niet op de markt van de sociale leningen thuishoort.

Ik deel u ook nog eens mijn dada mee: zolang u niet in staat bent om de private huurmarkt, de private verhuurders als een volwaardige partner op de woonmarkt te beschouwen, zult u er niet in slagen om de private huurmarkt attractiever te maken. U zult dat niet alleen kunnen met de SVK's. U zult dat niet alleen kunnen met de huurpremies. U zult dat ook niet alleen kunnen door huurgarantiefondsen in het leven te roepen.

Ik zou ook willen zeggen dat de overheid zelf niet te veel op de private markt moet komen, want vandaag is de sociale huisvesting ook bezig in de niet-residentiële markt.

Al die zaken zorgen ervoor dat de private verhuurder afhaakt. Het is een verhaal van rechten en plichten, zowel voor de huurder als voor de verhuurder.

Minister Freya Van den Bossche: Mevrouw Heeren, wat u zegt over de erkende kredietmaatschappijen, klopt absoluut. Naarmate het moeilijker is voor mensen om bij de traditionele banken een lening te krijgen, worden de erkende kredietmaatschappijen aantrekkelijker. Het tweede deel van uw verhaal klopt nog veel meer. We hebben een aantal wantoestanden moeten aanpakken in die sector. We bewegen hen nu in de richting van fusie, van meer dynamiek en openheid. Het is een traag en moeizaam proces, maar wel een dat in het belang is van de kandidaat-koper. We gaan er dus mee verder. U vindt daarbij zeker een bondgenoot in mij.

Bescheiden woningen: u bent een van de mensen die aan de basis ligt van die aanvulling in het decreet. We zullen trachten om zesduizend bescheiden woningen te bouwen tussen nu en tien jaar. Huisvestingsmaatschappijen kunnen daarmee van start gaan. Ik krijg ook positieve signalen, ik hoor dat huisvestingsmaatschappijen dat ook echt willen doen. Dat zal soelaas brengen voor mensen die meer verdienen dan degenen die in een sociale woning terecht kunnen, maar die toch te weinig hebben om meteen gemakkelijk op de private markt terecht te kunnen.

Mevrouw De Waele, sociale leningen zijn inderdaad niet aan de orde om kandidaat-investeerders/verhuurders aan te trekken. Ik neem aan dat zij wel gemakkelijker een lening bij de bank kunnen krijgen. Ze zijn natuurlijk wel aan de orde om mensen aan een woning te helpen. Het blijft nog een betrachting om mensen toe te laten een woning te verwerven. Als we zien hoeveel honderden miljoenen per jaar aan sociale leningen worden uitgegeven, dan denk ik dat het toch belangrijk blijft in het wat lagere segment van de koopmarkt om ook gezinnen die niet overdreven veel hebben, maar wel genoeg om iets te kunnen kopen, de kans te geven om dat aan een voordeligere rentevoet te kunnen doen, om ook in staat te zijn te sparen voor dat pensioen, dat huis te kunnen kopen.

Ik zie de verhuurders wel degelijk als partner, getuige daarvan het vele overleg dat ik heb met eigenaarssyndicaten. Ik moet ook zeggen dat er vrij veel overeenstemming is inzake de maatregelen op dat vlak. Over de huurpremie en het Huurgarantiefonds dat in opmaak is, lijken verhuurders toch vrij enthousiast te zijn.

Mevrouw Veerle Heeren: Minister, ik denk dat we het debat over de private huurmarkt, de inzetbaarheid en de verdere ondersteuning de volgende jaren, in onze commissie moeten kunnen voortzetten. Het zal een cruciale actor zijn de volgende jaren, zeker in economisch moeilijke tijden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Wim Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de kritiek van een OESO-onderwijsexpert op het uitstellen van de studiekeuze tot 14 jaar

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Ik stel vast dat er toenemende kritiek is op de hervorming van het secundair onderwijs zoals die door deze regering is uitgetekend. Er was in juli al een pittige discussieronde in de kranten. Er is onrust bij leerkrachten, directies en ouders. Er is een nota van Itinera, waarin twee professoren een betoog houden tegen het uitstel van de studiekeuze tot 14 jaar. Nu is er ook een onderwijsexpert van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), het hoofd van de onderwijsonderzoeken, de heer Dirk Van Damme, die in weliswaar ietwat bedekte termen, kritiek uit op de geplande hervorming.

Ik onthoud van hem drie dingen: dat hij ook geen voorstander is van het uitstel van de studiekeuze tot 14 jaar, dat hij nu al met de cijfers in de hand een nivellering naar onderen ontwaart in ons onderwijs – ik kan hem geen ongelijk geven –, waarbij de sterkere leerlingen en zelfs de middenmoot moeten inboeten ten voordele van de zwakkere leerlingen. Daarmee samenhangend zegt hij dat de focus misschien te eenzijdig ligt op wat hij kansengroepen noemt – dat is wat omzwachteld gezegd, maar ik zou het lapidair kunnen herformuleren: het is niet omdat er in onze steden een specifiek probleem is ten aanzien van de instroom van grote groepen allochtonen in de scholen, dat daarvoor de oplossing een algehele hervorming van ons secundair onderwijs zou moeten zijn, compleet met brede eerste graad en uitstel van studiekeuze en het wegvallen van de schotten tussen de onderwijstypes.

Minister, wat is uw reactie op die toenemende kritiek en in het bijzonder op de kritiek van OESO-onderwijsexpert Van Damme?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Van Dijck, ik stel vast dat u in uw actuele vraag al twee fouten maakt. U loopt achter. Ik weet niet of u hebt gezien dat de heer Van Damme gisteren een persbericht heeft verspreid. Dat is u blijkbaar ontgaan. “OESO-onderwijstopman ontkent formeel kritiek op hervormingsplan minister Smet. In De Morgen van vandaag wordt mijn visie op een simplistische en onjuiste manier weergegeven. De journaliste heeft blijkbaar niet de moeite genomen om alles grondig te bekijken.” En dan geeft hij een hele litanie om te zeggen dat het niet klopt.

Het spijt me, u zegt ‘toenemend verzet’. Integendeel, mijnheer Van Dijck, ik was gisteren bij het Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden (VKW) Limburg, twee weken geleden was ik bij het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) Limburg, niet mijn natuurlijke habitat, in de veronderstelling dat velen dat zullen denken, alhoewel, ik ben misschien een beetje atypisch. Die mensen zeggen tegen mij: “Voortdoen, stay focused, je moet hervormen, wij ondervinden op het terrein wat de problemen zijn.” Ze zijn het eens met de uitgangspunten van het plan, namelijk dat kinderen goed de keuzemogelijkheden moeten hebben, goed moeten kunnen begrijpen wat ze doen, dat er geen onherroepelijke keuze wordt gemaakt op 12 jaar. En die mensen zeggen ook dat ze blij zijn dat ik een debat open en dat iedereen zijn voor en tegen kan geven, en dat we dan tot een gedragen voorstel komen.

Misschien, mijnheer Van Dijck, moeten we in dit verhaal stoppen met cafépraat – voor sommigen is het brasseriepraat – te vertellen over iets wat ze vaak nog niet hebben gelezen. Er is geen toenemend verzet, er is gewoon debat. Ik hoor nog andere mensen van de VDAB of van de SERV zeggen dat het de goeie uitgangspunten zijn, dat we verder moeten gaan in

die richting. Bovendien kent u mijn plan tot hervorming nog niet. Ik heb het nog nooit voorgelegd. U weet niet wat ik denk of niet denk. Ik heb alleen het debat geopend. We voeren het debat nu. Laat ons alle argumenten voor en tegen afwegen, en dan tot een gewikt voorstel komen.

Weet u, toen ik mijn beleidsverklaring heb gemaakt, heb ik gezegd: school maken we samen. Ik heb de gewoonte te doen wat ik zeg.

De heer Wim Van Dijck: Ik stel vast dat de journalisten van De Morgen hun werk absoluut niet naar behoren doen. Dat is voor mij natuurlijk niet nieuw. Ik denk toch dat de kritiek van de heer Van Damme overeind blijft, ook na het persbericht dat hij de wereld heeft ingestuurd en dat ik wel heb gelezen.

Minister, u kunt dat weglachen, en u zegt altijd dat ik uw plan nog niet ken, maar u hebt al genoeg ballonnetjes opgelaten en genoeg zaken de wereld ingestuurd, zodat we op z'n minst op de hoogte zouden zijn van de krachtlijnen van die hervorming.

U zult met niet veel kritiek meer rekening houden. De krachtlijnen liggen vast. De krachtlijnen zijn inderdaad een brede eerste graad, een uitstel van de studiekeuze en het wegslaan van de schotten tussen de verschillende onderwijstypes. U zult met die kritiek geen rekening meer houden, precies omdat de basis van uw hervorming ideologisch is. Dat verwijt ik u niet, maar het zal ertoe leiden dat u alle kritiek – en die is er, meer dan u denkt – in de wind zult slaan. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Ik sluit me aan bij het antwoord van de minister. Er zijn inderdaad in dit parlement al debatten over geweest. Er is een timing vooropgesteld. Er is duidelijk gemaakt dat de minister te gepasten tijde, en dat zal volgens mij niet lang meer duren, met een conceptnota zal komen. Dan kunnen we ten volle verder discussiëren.

Ik wil me wel hoeden voor een ideologische discussie. We kennen de noden en behoeften van de jongeren in het secundair onderwijs. We kennen de knelpunten maar ook de sterktes, want die zijn er ook, dat moeten we ook beklemtonen. Ik wil u vragen, minister, om op een serene en correcte manier verder te werken. Ik moet eindigen met een vraag. Bent u bereid om op deze constructieve manier verder te werken?

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, minister, Dirk Van Damme is geen Galileo. Hij heeft zijn verklaringen niet fundamenteel herroepen. Als we het persbericht van De Morgen vergelijken met de tekst van de heer Van Damme op de website van de Vlor, zien we dat het artikel in De Morgen vrij correct is. Het is natuurlijk wat aangedikt, maar dat is de stijl van de journaliste.

In de nieuwe, genuanceerde versie zegt Dirk Van Damme nog altijd dat het uitstel van elke oriënterende studiekeuze naar de leeftijd van 14 jaar naar zijn gevoel de impact van de sociale achtergrond op de leerresultaten niet drastisch kan terugschroeven aangezien vooral de schoolkeuze door de sociale achtergrond wordt bepaald. Vanuit pedagogisch standpunt is een studiekeuze in de eerste graad van het secundair onderwijs positief te noemen, op voorwaarde dat er heel veel mobiliteit, begeleiding en heroriëntering mogelijk is zodat iedereen op 14 jaar op de plaats zit waar zijn of haar talenten het best tot ontwikkeling komen. Dat is wat Van Damme ook in de herroepen verklaring zegt. Dat staat, minister, haaks op wat u zegt in de eerste oriëntatienota over het secundair onderwijs. Jammer genoeg heb ik geen tijd om die ook voor te lezen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Het wordt moeilijk om de woorden van Van Damme te interpreteren. Volgens mij zegt hij inderdaad, mijnheer Bouckaert, dat het uitstel van de

studiekeuze alleen niet zaligmakend zal zijn, dat er inderdaad nog andere problemen zijn zoals schoolkeuze. We zullen zeer goed moeten nadenken om de verschillen tussen scholen verder uit te wissen. Dat blijft een belangrijke bezorgdheid. Er moet voldoende pedagogische vernieuwing zijn. Daarmee bedoelt hij een doorgedreven differentiatie. Een brede eerste graad wil niet zeggen dat men iedereen zomaar dezelfde kost voorschotelt. Het zal belangrijk zijn, minister, om daarop in te zetten. Hij blijft pleiten voor een onderwijsvernieuwing. Die zal nodig zijn en zal zich hopelijk ook in structuren uiten.

Ik vind dit een beetje een non-discussie. Het is een zeer oppervlakkige discussie op basis van een persbericht dat we allemaal anders kunnen interpreteren. Ik zou liever een grondig debat voeren op basis van uw nieuwe oriëntatienota, minister.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, Dirk Van Damme was tijdens de hoorzittingen vrij duidelijk. De inhoud van het artikel stemt daarmee overeen. Het artikel is ondertussen inderdaad genuanceerd, maar belangrijk is dat u daarvoor al gereageerd hebt. De laatste zin van het artikel van De Morgen is uw reactie, en die zin is voor mij het belangrijkste. U zegt immers: “Ik zal met zijn opmerkingen en nuances rekening houden.”

Minister, met welke opmerkingen en nuances van de heer Van Damme gaat u rekening houden? Nu schiet u hem immers weer af.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, ik vind dat professor Van Damme op de Vlor-studiedag een schitterende toespraak gehouden heeft. Ik heb uiteraard ook met belangstelling het artikel in de Morgen gelezen. Maar ik heb met nog meer belangstelling de rechtzetting of nuancering van de volgende dag van professor Van Damme gelezen. Collega Bouckaert heeft hieruit geciteerd. Ik citeer een zin die het citaat van de heer Bouckaert voorafgaat: “Ik heb me wel op een genuanceerde wijze willen afzetten tegen een al te radicale naïeve visie, die overigens niet die van de minister is, op een punt dat in het publieke debat naar voor is gekomen, namelijk het uitstellen van de studiekeuze.”

Minister, het essentiële is de toespraak van professor Van Damme op de Vlor-studiedag geweest. Daarover heb ik een heel eenvoudige vraag: kunt u zich vinden in datgene wat professor Van Damme op de studiedag heeft gezegd?

Minister Pascal Smet: Ja, hier ben ik dan juist geciteerd in de Morgen. Ik vind het interessant, genuanceerd en ik zal er de komende maanden rekening mee houden. Nogmaals, als u pleit voor een hervorming met alle betrokken actoren: dat was precies de bedoeling van de eerste oriëntatienota. Ik weet niet hoe vaak ik het nog moet uitleggen, mijnheer Van Dijck. Het was het doel om het debat te oriënteren. Dan moet je op basis van iets concreets praten. En dan hoor je argumenten voor en tegen. Ik heb vanaf het begin gezegd – en na drie jaar zult u dat intussen ook wel weten – dat ik geen keikop ben: ik wil niet per se al mijn ideeën doordrukken. Ik wil het beste doen voor ons onderwijs. Ik wil zwakke kinderen sterker maken, maar ik wil ook sterke kinderen sterker maken. Ik vind dat ieder kind recht heeft op excellent onderwijs en nog meer recht heeft op een excellente begeleiding.

Ik weet niet of u vandaag de Nobelprijswinnaar heeft gehoord. Hem werd als scholier aangeraden om niet verder te studeren. Hij zou dat niet gekund hebben – zeiden ze. Maar er zijn wel mensen geweest die hem geholpen hebben, die hem excellent begeleid hebben, en vandaag is hij een Nobelprijswinnaar. Welnu, ik meen dat er met ons huidige systeem talent in onze samenleving verloren gaat – en dan gooi ik naar niemand een steen. Je kunt toch geen bezwaar maken tegen een hervorming waarbij we wel elk talent willen detecteren? Dat we elk kind laten doen waar het goed in is, dat het dan meer mogelijkheden moet zien, dat is toch de evidentie zelf. En op de vele plaatsen waar ik ga spreken, merk ik dat vele mensen het daarmee eens zijn. We mogen geen onherroepelijke keuzes laten maken, mijnheer Van Dijck.

En nogmaals, een debat kun je maar voeren op basis van argumenten, genuanceerd. Het gaat hier niet om een boksmatch tussen mij en iemand anders, het gaat er niet om of ik al dan niet gelijk heb. Het gaat over de vraag: zijn we met zijn allen in staat om die hervormingen door te voeren die het goede in ons onderwijs behoudt, die verbetert wat verbeterd moet worden en er vooral voor zorgt dat onze kinderen sterker worden. Dat is voor mij de enige echte vraag. En ik heb het gevoel dat we de goede richting uitgaan..

De heer Wim Van Dijck: We zullen zien waar we zullen landen, minister, maar p basis van uw oriëntatienota vrees ik het ergste. Wij willen ook specifieke oplossingen voor specifieke problemen. Maar wat we niet willen is een ideologisch gekleurde passe-partout. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Een hervorming van het secundair onderwijs met een verbreding van de eerste graad, een uitstel van studiekeuze en het wegvallen van schotten tussen de verschillende onderwijstypes, die een aanslag betekenen op de kwaliteit van ons onderwijs: dat zal zonder ons zijn..

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Chokri Mahassine tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de betrokkenheid van de minister bij de federale besluitvorming inzake de verlaging van de leeftijd voor de GAS-boetes

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Minister, collega's, voorzitter, vorige week besliste de Federale Regering om het toepassingsgebied van het Gemeentelijk Administratief Sanctierecht (GAS) uit te breiden door middel van een leeftijdsverlaging van 16 tot 14 jaar en een boeteverhoging van 125 tot 175 euro en door nog een aantal andere maatregelen waarover ik het hier niet zal hebben. Het is mij opgevallen dat de jeugdsector daar serieus tegen heeft gereageerd. Er zijn de afgelopen week heel wat discussies ontstaan. De jeugdsector is daar zeer ontevreden over.

Er was ook de vraag of het niet meer dan normaal zou zijn geweest dat de minister van Jeugd op de een of andere manier betrokken zou zijn geweest bij het tot stand komen van deze wet. Ik weet dat het een federale materie is, maar als wij een minister van Jeugd hebben, is het toch normaal dat hij daarbij betrokken zou zijn geweest.

Minister, bent u daarbij betrokken geweest? Weet u of de jeugdsector betrokken is geweest bij de totstandkoming van deze federale wet?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, ik wil eerst heel duidelijk zeggen wat ook in mijn beleidsnota en mijn beleidsbrieven staat en wat heel breed door dit parlement wordt gedragen: jongeren moeten de mogelijkheid en de ruimte hebben om jong te zijn. Zij moeten ook in de publieke ruimte aanwezig kunnen zijn. Opgroeien betekent dat je grenzen ontdekt, dat je grenzen probeert te verleggen en dat er grenzen worden getrokken; dat is het proces van groot worden. De jongerenbeweging, de Jeugdraad, enzovoort, willen dat signaal geven en wij moeten dat ondersteunen: de publieke ruimte is er ook voor jongeren en zij moeten daar aanwezig kunnen zijn.

Ik was als minister van Onderwijs en Jeugd een beetje rechtstreeks betrokken. Ik heb daarover geen rechtstreekse gesprekken met minister Milquet gehad. Ik heb natuurlijk wel mijn partijgenoten in de Federale Regering kort op de hielen gezeten. Wij hebben ook een federaal akkoord. Het signaal dat ik daar altijd heb gegeven, is dat jongeren in de publieke ruimte aanwezig moeten kunnen zijn. Als er een regeling wordt uitgewerkt met een verlaging naar 14 jaar, ben ik daar als minister van Jeugd niet tegen, op voorwaarde dat dit een

uitzonderlijk middel is dat niet kan worden gebruikt op een willekeurige manier en dat bovendien gericht moet zijn op jongeren die al mentaal volwassener zijn dan vele van hun leeftijdgenoten, en op voorwaarde dat het moet toelaten om kort op de bal te spelen. De GAS-boetes mogen geen manier zijn om jongeren uit het straatbeeld te doen verdwijnen. Heel wat jongerenbewegingen roepen nu net hun schrik voor willekeur in om er tegen te zijn. Daar kan ik ze alleen maar volmondig gelijk in geven.

Mijn betrokkenheid is dus zeer zijdelings. Ik zal deze week nog de jeugdbewegingen zien. Ik heb vandaag de Jeugdraad gezien. Op basis daarvan zal ik een brief schrijven naar de federale minister van Binnenlandse Zaken om te zeggen met welke standpunten van de jongeren zij volgens mij rekening moet houden.

De heer Chokri Mahassine: Minister, ik ben al blij dat er contacten zijn met de jeugdsector en met de federale minister van Binnenlandse Zaken Milquet. Het zou u nog meer sieren als u zou luisteren naar de kreten die we de afgelopen dagen in de jeugdsector en in de media hebben opgevangen. Meestal duurt het langer vooraleer de jeugd naar de media stapt, nu waren ze veel sneller omdat ze vinden dat er nog het een en ander schort aan die maatregel.

Nog zonder het hier over de inhoud te hebben, vind ik dat de federale minister oren moet hebben naar wat de jeugd daar zelf over vindt. Het zou u sieren dat u de twee partijen bij elkaar zou brengen.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, minister, collega's, als volksvertegenwoordiger van een libertaire partij wil ik mijn principiële bezorgdheid uitdrukken omtrent het oprukken van het fenomeen van de GAS-boetes. Sinds de Magna Carta van 1215 ontwikkelen we in Europa de cultuur van de rechtsstaat, waarbij mensen slechts van hun vrijheid mogen worden beroofd of worden beboet wanneer de rechter dat beslist. Nu zien we dat dat volledig wordt ondergraven. Dat is één punt dat ik deel met de kritiek van Jozef De Witte van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. Vooral als het ook naar de jongeren wordt vertaald, wordt het toch wel zeer zorgwekkend.

Aan de andere kant zien we dat het fenomeen van de draaideurcriminelen, die langs het gewone circuit van de rechtbank passeren, gewoon blijft voortduren. In plaats van het gewone circuit van de bestraffing te gebruiken, gaat men dit oneigenlijke circuit van de GAS-boetes altijd maar uitbreiden. Ik vind dat een zeer zorgwekkende ontwikkeling.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, we hebben al via andere kanalen gediscussieerd, maar ik wil hier nog eens herhalen wat op mijn lever ligt. Ik vind dat de minister van Jeugd de facto de kant van de jeugd moet kiezen, zeker als u Vlaams minister bent en het federale materie betreft. U moet meer zijn dan de facteur van de boodschap van het jeugdwerk aan de federale minister. U moet de verdediger zijn van de belangen van het jeugdwerk bij de federale minister.

Uit de grond van mijn hart: ik kan niet leven met de leeftijdsverlaging en de boeteverhoging. Dat is niet te doen.

U zult straks helemaal bevoegd zijn voor het jeugdrecht. Laat ons daar met onze geëigende instrumenten en in accordantie met het onderwijs – zoals time-out en andere zaken die daar bestaan – proberen om op een meer humane manier mensen weer bij de samenleving te betrekken in plaats van er ons van af te maken, zoals nu met de GAS-boetes. Laat ons, in een civiele samenleving, de gedachte hebben dat we juist handelen. (*Applaus bij Groen, Open Vld en sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Minister, u stelt dat u kunt leven met de leeftijdsgrens, maar dat er wel een aantal voorwaarden zijn: het mag niet willekeurig zijn, jongeren moeten voldoende volwassen zijn en er moet kort op de bal kunnen worden gespeeld. Het is voor ons heel belangrijk dat u oog hebt voor de bemiddelingsruimte. Ik vraag me wel af hoe u die niet-willekeurigheid interpreteert of hoe daaraan tegemoet wordt gekomen.

U haalt aan dat u zijdelings betrokken bent, via het Overlegcomité. Kunt u zelf agendapunten agenderen bij de federale collega's via het Overlegcomité?

Op welke wijze kunt u als Vlaams minister van Jeugd een rol spelen ten aanzien van de Vlaamse jongeren? Als er in een gemeente GAS-reglementen worden opgemaakt, kunt u als Vlaams minister van Jeugd eventueel de jeugdraden sensibiliseren en hen informeren op welke manier zij het best advies kunnen geven en hoe ze daarmee moeten omgaan op lokaal niveau?

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel: Minister, ook ik ben geschrokken van die maatregel. Ik kan absoluut niet leven met die leeftijdsgrens. Ik ben ook geschrokken van de willekeur waarmee de regel wordt toegepast in bepaalde gemeenten. 14 jaar is mijns inziens redelijk jong.

Ik zou er veeleer voor pleiten om goed na te gaan wat er gebeurt op het terrein. Ofwel hebben jongeren een wet overtreden, en dan moeten ze daarop worden aangesproken en moet het probleem aangepakt worden, ofwel hebben ze geen wetten overtreden, en dan moet je ze jong laten zijn. We schrijven heel veel over de rechten van jongeren en kinderen. Nu moeten we ze nog ruimte geven.

Als minister Milquet u niet uitgenodigd heeft als minister van Jeugd of als minister van Onderwijs, kunt u haar alsnog uitnodigen voor een gesprek. Zoals de heer Bouckaert en de heer Caron al zeiden: verdedig de jeugd en zorg ervoor dat de rechtsstaat nog altijd gerespecteerd wordt. *(Applaus bij Open Vld en Groen)*

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, ik stel vast dat een aantal partijen kritiek hebben op een maatregel die genomen werd door een andere regering, waar ze zelf deel van uitmaken.

Heel het systeem van GAS-boetes is een instrument in handen van de gemeenten. Sommigen zullen vinden dat de gemeente dat instrument te streng of te vlug aanwendt, anderen zullen vinden dat het gemeentebestuur er te laks mee omgaat. Dat is nu eenmaal de autonomie van de gemeenten. We zijn een paar dagen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Dat zou dus lokaal de inzet kunnen zijn van die verkiezingen: hoe gaat mijn gemeentebestuur om met die GAS-wetgeving? Laat dat nu eens over aan de gemeenten! *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Minister Pascal Smet: Ik ben wat verbaasd door het betoog van mevrouw Brusseeel. Dat is natuurlijk niet de eerste keer. *(Gelach)*

Mevrouw Brusseeel, ik dacht dat het minister Turtelboom was – tot nader order nog altijd een liberaal minister – die daar zo'n grote voorvechtster van is en dat samen met minister Milquet heeft bejubeld. Het verbaast me dan ook – maar goed, dat kan misschien een politiek feit zijn – dat uw fractie zich uitdrukkelijk distantieert van wat de federale Open Vld-fractie beslist. Maar ik vind het toch wat vreemd dat u daar zo hevig tegenin gaat: het staat in het federaal regeerakkoord en is bejubeld door een minister van uw partij. Misschien gaat u best na wat intern het standpunt ter zake is. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Brusseeel)*

Mijnheer Caron, ik ben het niet met u eens dat ik als minister van Jeugd automatisch jongeren gelijk moet geven. Daar bestaat een zegswijze voor: iemand naar de mond praten. Dat ligt niet in mijn aard.

Ik wil wel luisteren naar jongeren. Ik moet mee de ruimte scheppen opdat jongeren hun standpunt bekend kunnen maken, zodat het gehoord wordt en het ernstig wordt genomen. Dat is mijn taak als minister van Jeugd: ervoor zorgen dat wat de Vlaamse en Brusselse jongeren zeggen wel degelijk bij minister Milquet geraakt, dat er ernstig naar geluisterd wordt en dat er geargumenteed wordt. Dat is de reden, mijnheer Caron, dat ik vandaag de Jeugdraad heb gesproken en morgen de jeugdbewegingen zal spreken. Uit respect voor hen heb ik minister Milquet en de Federale Regering trouwens nog geen brief gestuurd. Ik wil hen namelijk eerst spreken en dan megafoon zijn van wat ze zeggen, wat meer is dan facteur. Ook al vind ik facteur een nobel beroep, ik heb geen ambities in die richting. Zo kan ik aangeven waarin ik vind dat ze gelijk hebben.

U hebt een heel goede suggestie gemaakt – die ik overigens ook al heb gemaakt – over de participatie. We komen nu inderdaad op een cruciaal moment. De gemeenten krijgen inderdaad een mogelijkheid. De gemeenteraden moeten er nu over debatteren of ze dit al dan niet zullen invoeren en onder welke voorwaarden. Ik vind het belangrijk dat ik als minister van Jeugd alle nieuwe colleges van burgemeester en schepenen uitdrukkelijk vraag dat ze, bij het opstellen van een meerjarenplan en het beslissen over het al dan niet invoeren van de GAS-boetes, de jongeren en de Jeugdraad uitdrukkelijk horen. Ik zal hun ook vragen om, als ze beslissen om het in te voeren, dat slechts heel uitzonderlijk, voor een welomlijnde categorie en niet willekeurig te doen.

Ik zal het Steunpunt Jeugd, dat nu opgegaan is in De Ambrassade, vragen om zeer goed op te volgen hoe die ondersteuning in elke Vlaamse gemeente wordt gegeven, maar ook om aan de alarmbel te trekken indien het uit de hand loopt. Indien dat laatste gebeurt, zal ik desgevallend samen met minister Bourgeois naar de federale overheid trekken om bijsturing te vragen. We beschikken dus wel over een aantal instrumenten om dat goed te kaderen.

Op zich vind ik dat 14 jaar moet kunnen. In onze samenleving zitten er kinderen die misschien wel 14 jaar zijn, maar dat niet meer mentaal of in houding zijn. Ik woon in een grote stad, Brussel. Mijnheer Caron, achter u zit er iemand die dat zal kunnen bevestigen: er wonen hier gasten van 14 jaar, die eigenlijk 18 jaar zijn, zowel mentaal als in gedrag. Daar zijn misschien heel wat redenen voor.

In uitzonderlijke omstandigheden moet je kort op de bal kunnen spelen. Ik ben het ermee eens dat de bemiddeling voorrang moet krijgen. Het is heel belangrijk dat je die ouders sensibiliseert. Het moet een genuanceerd verhaal zijn. Dat willen we ook doen.

Ik zal dus megafoon zijn en de Federale Regering vatten. Ik zal mezelf ook uitnodigen, liefst samen met mijn Franstalige collega. U weet dat de Federale Regering nog niet formeel heeft beslist. Er is wel een akkoord over de inhoud, maar er kan nog worden bijgeschaafd. De Vlaamse middelen die we hebben zal ik binnen De Ambrassade, het vroegere Steunpunt Jeugd, inzetten om te sensibiliseren en ik zal uitdrukkelijk vragen om dit op te volgen. Dat zal ik zelf ook doen in de brief die ik naar elke nieuwe schepen van Jeugd en burgemeester zal sturen in het kader van het Vlaamse jeugdbeleid.

De heer Chokri Mahassine: Dank u wel, minister.

Collega's, het was niet de bedoeling om de inhoudelijke discussie hierover aan te vatten, wel om vandaag eens even te bekijken of de minister erbij betrokken was. De jeugdsector voelt zich gepasseerd. Wij dragen daarvoor toch de verantwoordelijkheid in deze assemblee. Het was ook mijn bedoeling om te kijken op welke wijze wij ervoor kunnen zorgen dat zij ook worden gehoord. We moeten zeker zijn dat, indien er eventueel kan worden bijgeschaafd, het kan gebeuren door middel van een gesprek. Alles wat we in huis hebben, moeten we inzetten, zodat onze jongeren er beter van worden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ik schors even de vergadering tot de motie van de meerderheid ook op de banken is rondgedeeld.

Ik ga ervan uit dat u mij ook toestaat om af te wijken van het reglement, dat zegt dat wij ons pas over een motie kunnen uitspreken na verloop van ten minste 10 minuten vanaf de verspreiding ervan? (*Instemming*)

De vergadering is geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.17 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.25 uur.*

■

MOTIE van de heren Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij en Marino Keulen tot besluit van het op 10 oktober 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied

– 1742 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

20 leden hebben ja geantwoord;

67 leden hebben neen geantwoord;

9 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik heb een brief gekregen van de heer Yüksel, waarin hij mij vraagt om een stemafpraak te maken en mij te onthouden.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Ik heb voor deze en volgende stemmingen een stemafpraak met mevrouw Franssen.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Ik heb een telefoontje gekregen van mevrouw Claes om een stemafpraak met haar te maken. Ze is afwezig wegens ziekte.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Zowel mondeling als schriftelijk heeft mijn waardevolle collega Jan Durnez aan mij gevraagd om een stemafpraak te maken.

■

MOTIE van de heren Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem, de dames Katleen Martens en Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt en de heer Christian Verougstraete tot besluit van het op 10 oktober 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied
– 1743 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

- 95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 10 leden hebben ja geantwoord;
- 70 leden hebben neen geantwoord;
- 15 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de heren Ivan Sabbe en Peter Reekmans en mevrouw Patricia De Waele tot besluit van het op 10 oktober 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied
– 1744 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

- 97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 15 leden hebben ja geantwoord;
- 67 leden hebben neen geantwoord;
- 15 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de heren Wilfried Vandaele en Jan Verfaillie, mevrouw Tine Eerlingen, de heren Lode Ceyskens, Bart Van Malderen en Bart Martens en mevrouw Tinne Rombouts tot besluit van het op 10 oktober 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de verklaringen van de minister van Ruimtelijke Ordening betreffende het duurder worden van wonen in afgelegen gebied
– 1745 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
36 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 17 oktober 2012 om 14 uur.

Geen bezwaar? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.30 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Filip Anthuenis, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Griet Coppé, Frank Creyelman, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri.

Afwezig met kennisgeving

Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Jan Durnez, Peter Gysbrechts, Chris Janssens, Jan Penris, Johan Sauwens, Mercedes Van Volcem, Veli Yüksel: ambtsverplichtingen;

Cindy Franssen: familieverplichtingen;

Sonja Claes, Philippe De Coene, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Marleen Van den Eynde: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Erik Arckens, Jean-Jacques De Gucht, Felix Strackx, Christian Van Eyken, Linda Vissers

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Irina De Knop, Gwenny De Vroe, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Peter Reekmans, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Marc Vanden Bussche, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias

Diependaele, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Bart Caron, Frank Creyelman, Katleen Martens, Lydia Peeters, Stefaan Sintobin, Bart Tommelein, Gerda Van Steenberge, Wim Wienen

■

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Pieter Huybrechts, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Wim Van Dijck, Christian Verougstraete, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Irina De Knop, Gwenny De Vroe, Marino Keulen, Lydia Peeters, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Marc Vanden Bussche, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Pieter Huybrechts, Katleen Martens, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Irina De Knop, Gwenny De Vroe, Marino Keulen, Lydia Peeters, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Marc Vanden Bussche, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Griet Coppé, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Irina De Knop, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Pieter Huybrechts, Marino Keulen, Kathleen Martens, Elisabeth Meuleman, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Bart Tommelein, Luckas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Marc Vanden Bussche, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

■